

I/S Lertranskøb
Amtsvejen 23
6400 Sønderborg

CVR-nr. 10033098

Miljø og Ressourcer

Kontaktperson: Susanne Roug Pedersen

Direkte tlf.: 29201803

KS: MCH

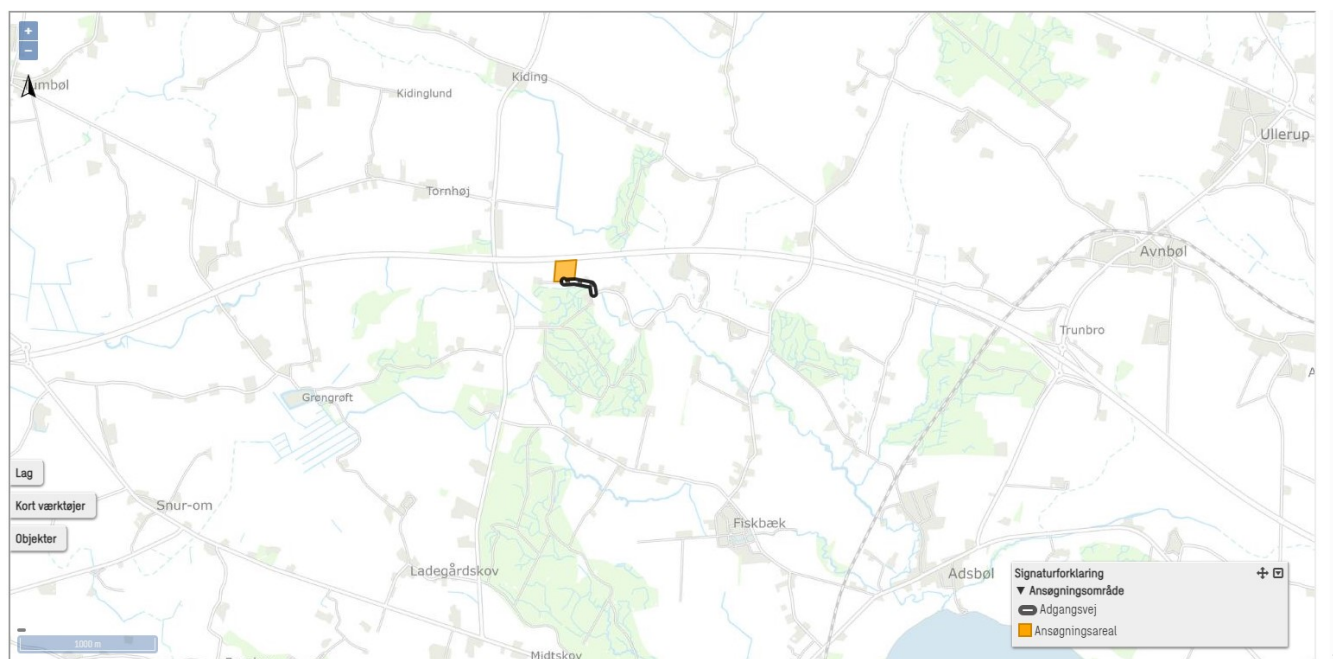
Dato: 14-09-2026

Sagsnr.: 25/10275

ID-nr. (RIT): 580-125

TILLADELSE TIL ERHVERVSMÆSSIG RÅSTOFINDVINDING

af rødbrændende ler gældende til 14-09-2031 på matr.nr. 349 Tråsbøl,
Felsted i Aabenraa Kommune.

Oversigtskort der viser projektarealets placering.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Afgørelse.....	3
1.1	Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding	3
1.2	Før tilladelsen tages i brug	4
1.3	Ejerforhold.....	5
2	Sagens baggrund	5
2.1	Ansøgningens indhold	5
2.2	Beskrivelse	6
3	Vilkår.....	7
3.1	Omfang af retten til at indvinde	7
3.2	Drift.....	8
3.3	Adgangsforhold og afstande.....	10
3.4	Forebyggelse af forurening, håndtering af affald, vandindvinding mv.	11
3.5	Efterbehandling m.m.....	13
4	Generelle bestemmelser	13
4.1	Tilsyn.....	14
4.2	Tinglysning af efterbehandlingsvilkår.....	14
4.3	Arkæologi.....	14
4.4	Råstofafgift	14
4.5	Underretning ved konkurs, overdragelse af rettigheder mv.....	14
4.6	Indberetning af indvunden mængde.....	15
4.7	Indberetning til GEUS	15
4.8	Tilførsel af jord.....	15
4.9	Miljølovgivning i øvrigt	15
4.10	Forsyningsledninger	16
5	Sikkerhedsstillelse	16
6	Ansøgningsprocessen	16
6.1	Myndighedshøring.....	17
6.2	Miljøvurderingsloven.....	21
6.3	Partshøring	22
7	Regionens vurdering af sagen	27
7.1	Lovgrundlag	27
7.2	Gennemgang af hensyn og vurderinger	27
8	Klagevejledning og underretning	39

8.1	Klagevejledning.....	39
8.2	Underretning om afgørelsen	40
9	Bilag	41
	Bilag 1 Oversigtskort	42
	Bilag 2 Graveplan	43
	Bilag 3 Efterbehandlingsplan	44
	Bilag 4 VVM-screening	47

1 Afgørelse

Forud for meddelelse af denne tilladelse har regionen vurderet, hvilke vilkår, der skal fastsættes, samt foretaget en hensynsafvejning i henhold til råstoflovens § 3.

Der redegøres i afsnit 7 nærmere for afvejningen af hensyn samt vurderingen af hvilke vilkår, indvindingen kræver.

Afgørelsen er truffet på baggrund af:

- råstofloven
- miljøvurderingsloven
- Region Syddanmarks Råstofplan 2020
- habitatbekendtgørelsen (bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter)
- habitatdirektivet (direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter)
- indsatsbekendtgørelsen (bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter) og
- vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, "Ekstern støj fra virksomheder".

Øvrigt lovstof, som der henvises til i teksten:

- affalds- og råstofafgiftsloven
- affaldsbekendtgørelsen
- naturbeskyttelsesloven
- jordforureningsloven
- olietankbekendtgørelsen og
- forvaltningsloven
- autoværkstedsbekendtgørelsen
- miljøaktivitetsbekendtgørelsen

Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding

Region Syddanmark meddeler hermed tilladelse til indvinding af op til 15.000 m³ rødbrændende ler årligt på 2,3 ha af matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune. Se oversigtskort herunder:

Figuren viser projektarealet og adgangsvejen på et luftfoto. Projektarealet er angivet med orange signatur og adgangsvejen med sort streg med hvid stiplede linje.

Oversigtskort over det ansøgte projektområde.

Tilladelsen meddeles i medfør af råstoflovens § 7, stk. 1. Tilladelsen er betinget af vilkårene, som er stillet i medfør af råstoflovens § 10 og tilhørende forudsætninger.

Vilkårene er også bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der er sket tinglysning.

Hvis hele ressourcen ikke er indvundet ved tilladelsens udløb, kan der ansøges om en ny tilladelse eller der kan ansøges om tilladelse til udvidelse eller ændring af indvindingsområdet.

Råstofforlaldelsen kan tilbagekaldes af regionen i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, jf. råstofflovens § 11.

Tilladelsen bortfalder jf. § 10, stk. 7, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter meddelelsen eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Før tilladelsen tages i brug

Regionen skal give accept til at indvindingen påbegyndes herunder arbejdet med at afrømme overjord. Følgende forudsætninger skal være opfyldt:

- Klagefristen skal være udløbet. Evt. klager over tilladelsen har som udgangspunkt opsættende virkning. Derfor skal klagefristen være udløbet før regionen kan give accept til indvinding.
- Sikkerhedsstillelse. Der skal være stillet en økonomisk sikkerhed for efterbehandlingen af indvindingsarealet, se nærmere under kapitel 5.
- Afsættelse af indvindingsarealet jf. vilkår 5.
- Dispensationer og tilladelser uden for samordningspligten: Tilladelse til etablering er overkørsel skal foreligge og vejadgangen skal være etableret.

Øvrige tilladelser og/eller dispensationer i forbindelse med råstofindvindingen, som ikke er nævnt i denne tilladelse, skal indhentes separat. Dette gælder også eventuelle tilladelser, som er nødvendige for at lægge fredsskovspligt ned over arealet.

Lodsejer skal selv søge om tilladelse til pålæggelse af fredsskovspligt på en eventuel skovrejsning på arealet, da det ikke er en del af efterbehandlingsplanen og derfor ikke en del af de krav regionen stiller til efterbehandling af arealet. Der skal søges hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Hvis lodsejer ønsker fredskovsnotering inden for vejbyggelinjen, skal der ansøges særskilt om dette hos Vejdirektoratet.

Hvis der mod forventning træffes en ukendt forurening i forbindelse med indvindingen af rødbrændende ler på matriklen, skal arbejdet stoppes og Aabenraa Kommune kontaktes. Sønderborg kommune orienteres også om fund af ukendt forurening, da matrikel 349 delvist ligger inden for Vester Sottrup Vandværk, som ligger i Sønderborg Kommune.

Ejerforhold

Ifølge tingbogen står Jørgen Bertram som ejer af matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune. Ejer har givet samtykke ved underskrift på ansøgningen.

Sagens baggrund

Ansøgningens indhold

- I/S Lertranskøb har ansøgt om tilladelse til en årlig indvinding på 15.000 m³ rødbrændende ler på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted ejet af Jørgen Bertram.
- Der forventes at indvinde til ca. 1 meter under terræn.
- Indvindingen forventes påbegyndt 2026.
- Der ønskes følgende driftstider 07.00-17.00 mandag – fredag.
- Råstofferne påtænkes anvendt til bl.a. tegl og mursten.

- Til indvindingen ønskes anvendt følgende maskiner: 1 gravemaskine og 1 dozer. Dozeren anvendes kun til muldafrømning og efterbehandling af arealet. Der forventes et årligt forbrug af ca. 6000 liter diesel.
- Affald som genereres i forbindelse med aktiviteterne i råstofgraven bortskaffes til nærmeste modtager central som i Aabenraa Kommune er Arwos. Der etableres ikke mandskabsfaciliteter på projektarealet.
- Der ønskes adgang til råstofgraven via Tralskovvej til offentlig vej.

Beskrivelse

I/S Lertranskøb har søgt om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af rødbrændende ler på matr.nr. 349 Tråsbøl Feldsted i Aabenraa Kommune. Der er søgt om en 5-årig indvindingstilladelse med opstart i 2025 til 2030. Området er beliggende udenfor et udpeget graveområde, men indenfor interesseområde iht. Råstofplan 2020. Der er søgt om indvinding af rødbrændende ler efter retningslinje 7.4.2 i Råstofplan 2020.

Der ansøges om en årlig indvinding på op til 15.000 m³. Den planlagte gravedybde er ca. 1 meter under terræn. Der søges ikke om at grave under grundvandsspejlet. Ansøger forventer at kunne indvinde leret i løbet af én sæson da det reelle indvindingsareal er på omkring 1,85 ha i en periode på ca. 3 uger og i perioder med tørvejr.

Der vil blive anvendt en maskine på projektarealet ad gangen. Indvindingen af ler vil foregå med 1 stk. gravemaskine, hvor leret læsses direkte på lastbil, der kører leret til området teglværker.

Ifølge graveplanen graves fra nord mod syd i to baner. I anlægsperioden afrømmes muldjord og lægges langs siderne på banerne, først i en bane på den vestlige del af indvindingsområdet, dernæst den østlige del (se figur i bilag 2). Den afrømmede muld anlægges i som volde mod nærmeste naboer på Tralskovvej 4 og 7 hvormed det afskærmer det aktive område og virker lyddæmpende.

Der vil blive anvendt 1 stk. dozer til afrømning af muldjord og tilbagelægning af muldjord ved efterbehandling. Maskinerne lejes ind, og der vil ikke være brændstoftanke inden for projektarealet. Leret bliver indvundet på projektarealet og vil derefter blive transporteret med lastbiler til de nærmeste teglværker. Der kan forekomme op til 90 kørsler med lastbiler dagligt frem og tilbage. Ansøgt arbejdstid er fra kl. 07.00- 17.00 mandag til fredag. Der søges ikke om at indvinding i weekender eller på helligdage. Projektet foregår i tørvejr i sommerhalvåret (medio april – ultimo september) og projektet foregår i graveetaper efterhånden som indvindingen skrider frem. I det øvrige tidsrum vil der ikke være indvinding på projektarealet. Der efterbehandles løbende.

Adgangsvejen ønskes via Tralskovvej til offentlig vej og videre ad Bojskovvej mod Gråsten.

Arealet ønskes efterbehandlet så der kan plantes fredskov.

Vilkår

I dette afsnit fremgår vilkårene, der er tilknyttet tilladelsen. Vilkårene er som udgangspunkt stillet med hjemmel i råstofloven. Det fremgår, hvis de er stillet efter anden lovgivning.

Omfang af retten til at indvinde

1. Tilladelsen er gældende 5 år frem, hvorefter tilladelsen udløber. Hvis indvindingen ikke er færdig, kan der søges om en ny tilladelse.
2. Der må årligt indvindes 15.000 m³ rødbrændende ler.
3. Projektet skal holdes inden for det indtegnede område (herefter kaldet projektområdet), som fremgår af bilag 1.
4. Der må inden for projektområdet graves inden for de vilkårssatte afstande i tilladelsen (herefter kaldet indvindingsarealet). Der skal ske en løbende efterbehandling af afgravede områder i samme takt som indvindingen skrider frem.
5. Grænsen for det område, der må graves i (indvindingsarealet), skal sættes af i marken efter nærmere aftale med regionen. Pælene til afmærkning mv. må ikke fjernes, og skal sikres, så de ikke bliver beskadigede. Det kan f.eks. ske med betonringe.
6. Råstofindvindingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med graveplanen, jf. bilag 2. Eventuelle ændringer i graveplanen skal godkendes skriftligt af regionen.
7. Til råstofindvinding, herunder efterfølgende behandling af materialerne, må kun anvendes de i ansøgningen angivne maskiner: 1 stk. gravemaskine og 1 stk. dozer. Afgørelser herfra kan kun ske efter forudgående skriftlig accept fra regionen.
8. Regionen skal til enhver tid holdes underrettet om, hvem (dvs. hvilken virksomhed) der forestår indvindingen.
9. Driftsmedarbejdere skal være bekendt med vilkårene i denne tilladelse samt den til enhver tid gældende grave- og efterbehandlingsplan. Ét eksemplar af tilladelsen skal være tilgængelig for driftsmedarbejderne i råstofgraven, enten i maskiner eller mandsskabsfaciliteterne.

Drift

For at beskytte naboer mod støj er der fastsat driftstider, som er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning *Ekstern støj fra virksomheder* (vejledning nr. 5/1984).

10. Virksomheden skal 2 uger inden indvindingen påbegyndes, meddele opstart af indvindingen til Region Syddanmark.
11. Virksomheden skal senest 2 uger før muldafrømning påbegyndes, meddele opstart til nærmeste naboer.
12. Råstofgravens driftstider er:
 - a. Råstofindvinding: mandag til fredag kl. 07.00-17.00 *dog ikke helligdage og juleaftensdag*.
 - b. Udlevering og læsning kan ske i tidsrummet: mandag til fredag kl. 07.00-17.00 *dog ikke helligdage og juleaftensdag*
 - c. I helt enkeltstående tilfælde kan det være nødvendigt at fravige de generelle åbningstider. Dette må kun ske med forudgående skriftlig accept fra regionen.
 - i. Fraviges de generelle åbningstider skal grænseværdier for støj fortsat overholdes jf. nedenstående støjskema. Regionen kan forlange dokumentation for overholdelse af støjgrænserne før accept.
 - d. Under etableringsfasen (de første 3 uger), som omfatter anlæggelse af støjvolde og afrømning af muld, accepteres en overskridelse af grænseværdierne for støj på hverdage mellem klokken 7.00 og 17.00. Her skal en grænseværdi på 70 dB (A) overholdes
13. Efter etableringsfasen må det ækvivalente støjniveau (det vil sige støjens middelværdi over et længere tidsrum: Om dagen 8 timer, om aftenen 1 time og om natten ½ time) fra indvindingsområdet i driftssituationen ikke overstige følgende værdier målt/beregnet ved nabobebyggelser:

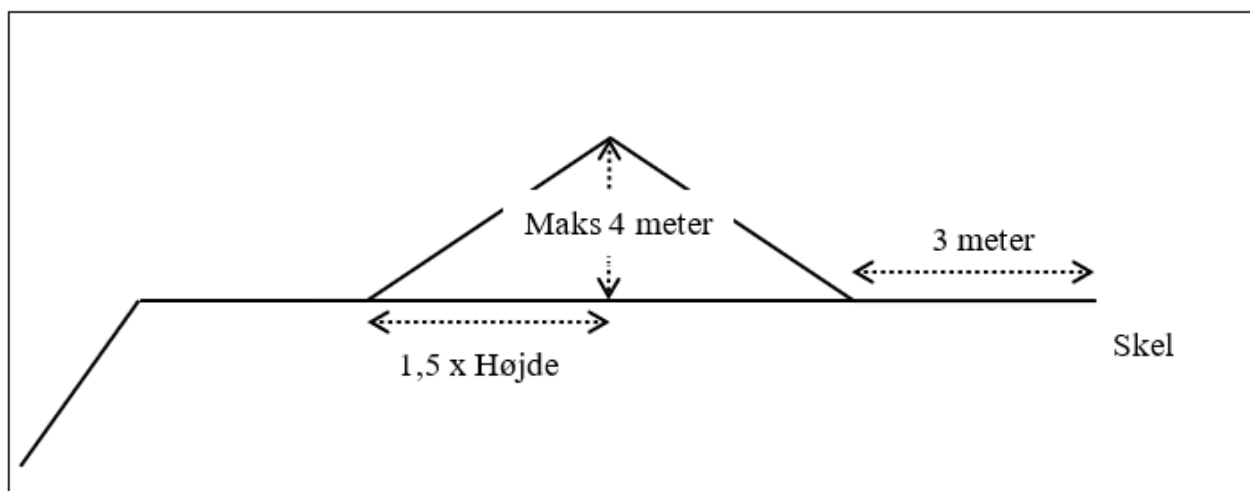
Dage	Tidsrum	Støjniveau
Mandag – fredag	07.00 – 18.00	55 dB (A)
Lørdag	07.00 – 14.00	
Mandag – fredag	18.00 – 22.00	45 dB (A)
Lørdag	14.00-22.00	
Søn- og helligdage	07.00 – 22.00	
Mandag – fredag	22.00 – 07.00	40 dB (A)
Lørdag	22.00 – 07.00	
Søn- og helligdage	22.00 – 07.00	

Grænseværdien er gældende i det mest støjbelastede punkt ved udendørs opholdsarealer højst 15 meter fra beboelse i det åbne land. Grænseværdien (fx 45/40/35 dB(A)) er gældende overalt i områder til støjfølsom arealanvendelse.

Hvis regionen finder det påkrævet, skal virksomheden ved målinger eller beregninger dokumentere at ovenstående støjgrænser overholdes. Udgifterne hertil afholdes af virksomheden. Nævnte målinger/ beregninger skal udføres og rapporteres i henhold til gældende støjvejledninger, og skal udføres af et laboratorium eller person, som aktuelt er godkendt til dette af Miljøstyrelsen jf. følgende liste: Hvis regionen finder det påkrævet, skal virksomheden, op til en gang årligt, ved målinger eller beregninger dokumentere at ovenstående støjgrænser overholdes. Udgifterne hertil afholdes af virksomheden. Nævnte målinger/ beregninger skal udføres og rapporteres i henhold til gældende støjvejledninger, og skal udføres af et laboratorium eller person, som aktuelt er godkendt til dette af Miljøstyrelsen, jf. følgende liste: Godkendte laboratorier og enkeltpersoner

Viser målingerne/beregningerne, at virksomheden overskrider grænseværdierne, skal virksomheden lade foretage afhjælpende foranstaltninger og dokumentere, at grænseværdierne overholdes ved en efterfølgende kontrolmåling/-beregning udført af et laboratorium eller person, som aktuelt er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

14. Hvis der er væsentlige gener eller de vejledende støjgrænser ikke overholdes, skal der træffes foranstaltninger til at nedsætte støjgener (f.eks. ved at afskærme støjkluder med støjskærme eller ved at placere volde mod de nærliggende beboelser), så væsentlige gener undgås og vejledende støjgrænseværdier overholdes.
15. Etableringen af støjvolde mv. skal ske i en med regionen nærmere aftalt periode. Naboerne skal informeres om denne etablering mindst 7 dage forinden opstart.
16. Der skal etableres støjvolde mod ejendommen Tralskovvej 4 og 7, 6200 Aabenraa for at mindske støjgener fra råstofgraven jf. bilag 2 og principskitser herunder:

Principskitse for etablering af en støjvold med hældning 1:1,5.

17. For støjvoldene gælder:

- a. Støjvoldens fod må ikke placeres nærmere end 3 meter fra vejskel, naboskel eller levende hegn.
- b. Støjvoldens hældning må ikke udgøre en risiko for skred.
- c. Støjvolden(e) skal have en højde på maksimalt 4 meter og en højde på minimalt 3 meter. En eventuel forøgelse over 4 meter kan kun ske efter forudgående godkendelse hos regionen.
- d. Støjvolden(e) skal blive liggende i hele indvindingsperioden for hver enkelt etape medmindre der foreligger skriftlig accept fra regionen, og må ikke efter indvindingsens ophør fjernes uden skriftlig accept fra regionen.

18. Driften må ikke give anledning til væsentlige støvgener uden for virksomheden. Der skal træffes de nødvendige foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg mv. (f.eks. i form af vanding af lagerbunker, gravefronter og vanding samt renholdelse af interne veje og adgangsveje).

Adgangsforhold og afstande

Vilkår efter vejloven

Der foreligger på tidspunktet for meddelelsen af denne tilladelse ikke en overkørselstilladelse.

Det påhviler ansøger at opnå en overkørselstilladelse for at kunne transportere råstoffer ud af råstofgraven.

Vilkår efter råstofloven

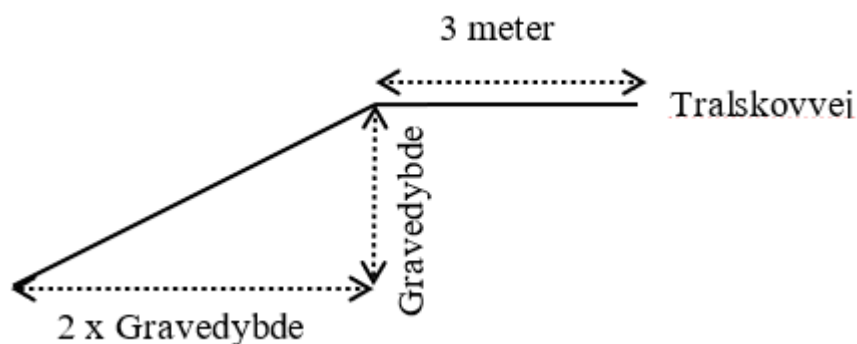
19. Adgang til råstofgraven skal være via Tralskovvej, og det er ikke tilladt at anvende andre adgangsveje.

20. Adgangsvejens hældning skal være således, at der ikke ledes vand og materialer fra adgangsvejen ud på offentlig vej.

21. Adgangsvejen skal renholdes, for at undgå, at der trækkes materialer ud på offentlig vej.

Graveafstande og begrænsninger

22. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra offentligt eller privatfælles vejskel. Der må efter de 3 meter ikke graves stejlere end et skråningsanlæg på 1:2, jf. følgende figur:

23. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra privat vej, naboskel og hegn medmindre andet er aftalt med lodsejer(ne) og godkendt skriftligt af regionen. Der må efter de 3 meter ikke graves stejlere end et skråningsanlæg på 1:1,5.
24. Gravningen må ikke give risiko for skred ind over graveafstande til omgivelserne.
25. Muld- og evt. overjordsdepoter skal placeres inden for det ansøgte projektområde og således, at der ikke kan ske sammenblanding med andre materialer.

Ledningslove/forskrifter mv.

Enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, skal indhente oplysninger fra Ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger. I henhold til § 7 stk. 4 i LER-loven "Lov om Ledningsejerregistret" kan råstof tilladelsen der ikke udnyttes uden, at indvinder har foretaget forudgående opslag i ledningsejer-registreret for hele arealet.

Forebyggelse af forurening, håndtering af affald, vandindvinding mv.

26. Muld – og evt. overjordsdepoter skal placeres inden for det ansøgte projektareal og således at der ikke kan ske sammenblanding med andre materialer.

27. Den, der udnytter tilladelsen, skal drage omsorg for, at grundvandet ikke forurenes af oliespild fra maskiner og eventuelle brændstoftanke, og for at gravearbejdet ikke forårsager ødelæggelse eller beskadigelse af vandforsyningen i området.
28. Der må ikke anvendes kemikalier, hjælpemidler eller lignende stoffer i råstofgraven, f.eks. til at bekæmpe planter, algevækst eller saltning.
29. Hvis gammelt nedgravet affald (f.eks. i form af gamle møbler, tekstiler, husholdningsartikler, indbo, cykler, maskiner og diverse redskaber mv.) graves fri i forbindelse med råstofindvindingen, skal affaldet bortskaffes til en godkendt affaldsmottager. Affaldet må ikke graves ned igen. Hvis der ikke foretages råstofindvinding på området, hvor affaldet er nedgravet, dvs. at området friholdes fra jordbearbejdning, kan affaldet blive liggende. Lodsejer og kommunen orienteres. Regionen orienteres hvis det giver anledning til eventuelle væsentlige ændringer i gravplanen. Dokumentation for bortskaffelse skal fremvises til regionen ved forespørgsel.

Tankning og spild

30. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oledryp.
31. Tankning af samt olieskift mv. på *selvkørende maskiner* skal foregå uden for det åbne indvindingsareal og skal foregå så spild undgås samt under konstant opsyn. Service og reparation skal foregå uden for indvindingsarealet.
32. Vask af maskiner, maskintilbehør og anlæg må ikke foretages indenfor projektområdet.
33. Mindre olie- og kemikaliespild skal opsamles straks. Større, akut forurening skal anmeldes til kommunen (ring 112). Region Syddanmark skal orienteres hurtigst muligt efter et eventuelt spild med oplysninger om hvilke foranstaltninger, der er foretaget.

Opbevaring og oplag

34. Der må ikke opbevares affald eller andet, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, i lergraven.
35. Der må ikke være oplag af flydende stoffer, hjælpemidler, bekæmpelsesmidler eller andre råvarer, som kan forurene grundvand, jord og undergrund indenfor projektområdet.
36. Der må ikke opbevares tanke med olie eller brændstof inden for projektområdet.

Efterbehandling m.m.

Efterbehandlingsplanen er udarbejdet i overensstemmelse med lodsejers ønsker og i overensstemmelse med Råstofplan 2020, som jf. retningslinje 7.4.2, giver mulighed for at give tilladelse til indvinding af rødbrændende ler til en dybde af maks. 2 meter i det åbne land uden for graveområderne i Jylland, hvis det ikke er i strid med andre væsentlige hensyn.

Vilkår efter råstofloven

37. Efter endt gravning skal der efterbehandles, så der kan plantes skov, ved at den afrømmede muld returneres ud over det areal der er indvundet fra, jf. bilag 2. Alle ændringer i efterbehandlingsplanen skal godkendes skriftligt af regionen.
38. Dræn må ikke reguleres (ændres eller knuses mv.) uden tilladelse fra Aabenraa Kommune.
39. Efterbehandlingsarbejdet skal påbegyndes og gennemføres så tidligt, som det under hensyn til råstofgravens drift er praktisk muligt. Al udført efterbehandling skal skriftligt godkendes af regionen.
40. Projektområdet skal umiddelbart efter gravearbejdets afslutning ryddes for alle i tilknytning til råstofindvindingen opførte bygninger eller andet oplag, da det kan virke skæmmende.
41. Hvis tilladelsen inddrages i medfør af råstoflovens § 11, stk. 1 indtræder efterbehandlingsforpligtigelsen omgående.
42. Efterbehandlingen skal være afsluttet inden tilladelsen udløber.
43. I tilfælde af gravning på tilgrænsende ejendomme kan regionen på et hvilket som helst tidspunkt under som efter gravningens afslutning forlange gennemgravning og efterbehandling af skelområdet.
44. Der skal stilles en økonomisk sikkerhed for gennemførelsen af efterbehandlingen; se nærmere i afsnit 5. Regionen kan kræve sikkerhedsstillelsen forhøjet, hvis det findes nødvendigt på grund af ændringer i efterbehandlingsplanen og/eller andre forhold. Sikkerheden skal gælde til efterbehandlingen er udført og godkendt af regionen.

Generelle bestemmelser

Følgende gælder i øvrigt efter råstofloven og efter andre love og bestemmelser:

Tilsyn

Regionen er tilsynsmyndighed og fører tilsyn med at vilkår meddelt i medfør af råstofloven overholdes jf. råstoflovens § 31, stk. 1. Regionen kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. råstoflovens § 33, stk. 3. Regionen kan, hvis et påbud ikke efterkommes inden for den fastsatte frist, lade de påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning.

Tinglysning af efterbehandlingsvilkår

Når afgørelsen er endelig og klagefristen er udløbet, tinglyser regionen vilkårene for efterbehandling på ejendommen.

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning. Tinglysningen sker i medfør af råstoflovens § 10, stk. 6 med regionen som påtaleberettiget.

Ejer skal efter loven betale for tinglysningen. Når tinglysningen er sket, sender regionen en regning for udlagt tinglysningsgebyr.

Når efterbehandlingen af indvindingsområdet er godkendt af regionen, vil de tinglyste vilkår blive aflyst og sikkerhedsstillelsen blive frigivet. Vilkår nr. 43 om tilfælde af gravning på tilgrænsende ejendomme vil forblive tinglyst.

Arkæologi

Findes der under indvindingen grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, skal fundet straks anmeldes til Museum Sønderjylland-Arkæologi. Danefæ og danekræ tilhører staten. Danefæ skal afleveres til Museum Sønderjylland-Arkæologi og danekræ til et af statens naturhistoriske museer. Indvindingen skal standses i det omfang den berører fortidsmindet.

Råstofafgift

Råstofindvinderen er forpligtet til at betale råstofafgift. Råstofindvinderen skal lade sig registrere for råstofafgift hos told- og skatteforvaltningen. [Registreringen sker gennem Erhvervsstyrelsen på hjemmesiden www.virk.dk](http://www.virk.dk)

Råstofindvinderen skal med udgangen af hvert kvartal senest den 15. i efterfølgende måned, angive og betale råstofafgiften til told- og skatteforvaltningen. Læs mere i affalds- og råstofafgiftsloven.

Underretning ved konkurs, overdragelse af rettigheder mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer, som den, der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette regionen.

Ønsker man at overdrage indvindingstilladelsen til en anden, skal dette i god tid forinden anmeldes til regionen, vedlagt en af den nye indvinder underskrevet erklæring, der fastslår, at man er bekendt med alle tilladelser, vilkår, aftaler mv. og er indforstået med at man overtager alle forpligtigelser.

Der skal stilles sikkerhed fra den nye indvinder, og regionen kan kræve en ny grave-/efterbehandlingsplan udarbejdet og indsendt til godkendelse.

Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til regionen om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i råstofgraven, samt om anvendelsen heraf. Indberetningen skal ske via den digitale løsning, som regionen udsender årlig information om til alle indvindere. Regionerne videregiver indberetningen til Danmarks Statistik.

Indberetning til GEUS

Resultater af evt. udførte råstofboringer, prøveboringer i jorden samt geofysiske undersøgelser mv. skal indberettes til GEUS inden tre måneder efter udførelsen. Indberetningen skal ske på særlige skemaer, jf. råstoflovens § 28, stk. 1.

Tilførsel af jord

Tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt jf. jordforureningslovens § 52. Der kan søges dispensation.

Miljølovgivning i øvrigt

Gældende miljøregler vedr. tanke, beholdere og tankanlæg (med olieprodukter, benzin og lignende) er også gældende i råstofgrave.

Gældende miljøregler vedrørende miljøfremmede stoffer samt bortskaffelse af haveaffald/afbrænding gælder ligeledes i råstofgrave.

Miljøkrav, som beskrevet i den til hver tid aktuelle version af autoværkstedsbekendtgørelsen, ved reparation og vask af motordrevne køretøjer, som kan indplaceres under motorkøretøjer¹, er også gældende for motordrevne køretøjer, som anvendes i råstofgrave.

Gældende miljøregler vedr. opbevaring, deponering og bortskaffelse af affald gælder også i råstofgraven. Bortskaffelse af affald skal derfor ske i henhold til gældende affaldsregulativer for Aabenraa Kommune og affaldsbekendtgørelsens kap. 9.

¹ Definitionen af motorkøretøjer findes i færdselsloven (lov nr. 287 af 10 juni 1976 med senere ændringer).

Forsyningsledninger

Før gravning påbegyndes, har indvinder pligt til at indhente oplysninger om ledningsføringer på arealet i Ledningsejerregisteret (LER). De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.

Sikkerhedsstillelse

I/S Lertranskøb skal stille en sikkerhed til sikring af efterbehandlingsarbejderne på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune på kr. 285.000 omkostningsindeks for jordarbejde 119,5, 2025K4.

Beløbets størrelse er fastlagt ud fra et estimat på en efterbehandlingspris på landbrugsjord 150.000 kr. pr (åben) hektar. Da ansøger ønsker at indvinde fra hele indvindingsarealet i løbet af én sæson, forudsættes det at hele gravefeltet er på 1,9 ha er åbent. Sikkerhedsstillelsens størrelse er derfor beregnet ud fra et åbent gravefelt på 1,9 ha.

Der skal fremsendes en sikkerhedsstillelse til regionen, inden tilladelsen kan tages i brug.

Sikkerhedsstillelsens størrelse er betinget af, at det aktuelle gravefelt ikke overstiger 2,3 ha og kan reguleres, når regionen skønner dette nødvendigt af hensyn til ændringer i prisniveau, graveplan, efterbehandling eller lignende.

Sikkerhedsstillelsen skal årligt indekseres pr. 1. april efter Danmarks Statistiks reguleringsindeks for jordarbejder. Sikkerhedsstillelsen reguleres efter foregående års indeks for 4. kvartal.

Sikkerhedsstillelsen skal være gældende indtil efterbehandlingsarbejdet er afsluttet og godkendt af regionen, idet sikkerhedsstillelsen først da vil kunne frigives.

Sikkerheden stilles i form af anfordringsgaranti uden udløbsdato fra indvinders pengeinstitut.

Ansøgningsprocessen

Afsnit 6.1 beskriver forløbet omkring myndighedshøringen og de indkomne høringssvar samt regionens bemærkninger til disse. Under afsnit 6.3 beskrives forløbet omkring partshøringen, de indkomne høringssvar og regionens bemærkninger til disse.

Myndighedshøring

Ansøgningsmaterialet har i perioden 1. april 2025 til 6. maj 2025 været sendt i myndighedshøring jf. råstoflovens § 8 med henblik på samordning med andre myndigheder for at klarlægge, om en råstoftilladelse på arealet kræver øvrige tilladelser, dispensationer og lignende. Materialet har været sendt til følgende myndigheder:

- Aabenraa Kommune og Sønderborg Kommune
- Vejdirektoratet, Museum Sønderjylland, Haderslev Stift, Vestre Sottrup Vandværk, Energinet og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Der indkom følgende høringssvar:

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
Aabenraa Kommune	Vandløb: Da arealet har været i landbrugsmæssig drift, kan der være anlagt dræn på arealet. Dræn er private vandløb og omfattet af Vandløbsloven. Dræn må ikke reguleres (ændres, knuses mv.) uden tilladelse. Aabenraa Kommune har ikke oplysninger om, hvorvidt arealet er drænet. I forbindelse med udvindingen af ler, bør man være opmærksom på Vandløbslovens § 6, som vedrører ændring af vandets vej. Her henledes opmærksomheden på, at vandets vej til anden ejendom ikke må ændres uden forudgående tilladelse. Som udgangspunkt er der ikke behov for nogen dispensationer eller tilladelser fra Vandløbsmyndigheden, Aabenraa Kommune. Byg: Nedrives der bygninger, skal der søges nedrivningstilladelse og opføres der bygninger skal der søges byggetilladelse. Trafik og anlæg: Overkørsel- Adgangsvejen vil være via kommunevej, Tralskovvej. Det kræver	Høringssvaret fra Aabenraa Kommune er videresendt til ansøger i sin helhed. Der søges ikke om nedrivning eller opførelse af bygninger.

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
Aabenraa Kommune (fortsat)	tilladelse til etablering af vejadgang til og fra området. Jordvold -Eventuel etablering af en jordvold skal ske i en rimelig afstand. Min. 3 meter fra vejarealet og må ikke forringe oversigtsforholdene. Jordvolden må heller ikke blokere eksisterende adgange for private lodsejere eller tilsynsførende, herunder adgang til evt. monitoringsboringer, som skal have fri passage og mulighed for kørsel til deres ærinde. Adgangsvej- En del af Tralskovvej ligger i Aabenraa Kommune og en anden del af vejen udmunder til Bojskovvej og ligger i Sønderborg kommune. Andet- Eventuel adgang til private veje eller grunde samt kontakt med andre myndigheder skal aftales med de respektive lodsejere på forhånd. I henhold til vejloven § 73: Der skal søges om vejmyndighedens tilladelse, inden der foretages forandringer, herunder opgravning m.v., på en offentlig vejs areal. Uopsættelige reparationsarbejder på ledninger kan dog udføres uden tilladelse, når der snarest herefter sker anmeldelse til vejmyndigheden. Stk. 3: Det kræver	Ansøger skal søge tilladelse til overkørsel hos Aabenraa Kommune. Jordvolde placeres i nord/sydgående retning med min. 3 meter til skel (der stilles vilkår om afstand til skel). Der er ikke oplysninger om monitoringsboringer på projektarealet. Nærmeste boring ligger på modsatte side af Sønderborg motorvejen. Sønderborg Kommune er blevet hørt i løbet af processen på samme måde som Aabenraa Kommune.

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	vejmyndighedens tilladelse at foretage udgravning eller påfyldning nærmere vejens areal end 3 m., samt nærmere vejens areal end svarende til to gange højdeforskellen mellem udgravningen eller påfyldningen og vejens areal".	
Sønderborg Kommune	Sønderborg kommune har ingen bemærkninger til det mht. beskyttet natur og arter.	Ingen bemærkninger
Museum Sønderjylland	På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for de dele af planområdet, som ikke er destruerede. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for planområdet. Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da planområdet overstiger 5000 m² skal udgifterne til forundersøgelse jf. Museumslovens §26.2 afholdes af bygherre. Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre. De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører	Museets høringssvar er videregivet til ansøger i sin helhed.

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi.	
Vejdirektoratet	Det område, der ansøges til, ligger i umiddelbar nærhed af eksisterende statsvej. Der er en vejbyggelinje på 50m fra motorvejens midte pålagt ved ekspropriation (dato og løbenummer: 03.04.2017 – 1008582257). På baggrund af dette har Vejdirektoratet har følgende bemærkninger til den ansøgte råstofindvinding: -Gravedybden for ler er oplyst til 0,8m og hertil kommer et muldlag op 0,3m. Ingen terrænregulering nærmere end 3m fra vejskel. Gælder både afgravning af ler og påfyldning af muld. -Vejdirektoratet betragter organiseret skovrejsning som et varigt anlæg, der vil kræve dispensation. Vejdirektoratet tillader normalt ikke fredskovnotering inden for arealer, der er reserveret til fremtidigt vejformål, idet det er uforeneligt med vejformålet og vil være fordyrende for Vejdirektoratet i forbindelse med eventuel ekspropriation. I Miljøstyrelsens vejledning til skovlovens §4, afs. 2 pkt.3 fremgår det, at Miljøstyrelsen ved afgørelse om fredskovnotering skal tage hensyn til, om der er anden lovgivning, planlægning, vejbyggelinjer, servitutter eller lignende regulering, som er til hinder for en varig binding af arealet med fredskovpligt (Skovlovens § 4 - Miljøstyrelsen). Vi anmoder om, at arealet indenfor vejbyggelinjen ikke efterbehandles til skov.	Vejdirektoratets høringssvar er videregivet til ansøger i sin helhed.

Hvem	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	Dette høringssvar forholder sig udelukkende til forhold vedrørende skovloven. Styrelsen kan oplyse, at matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted ikke er fredskovspligtig og derfor ikke omfattet af skovloven. Det er oplyst, at arealet ønskes efterbehandlet til fredskov. Styrelsen bemærker hertil, at der efter endt råstofindvinding kan søges om tilladelse til pålæggelse af fredskovspligt på en eventuel skovrejsning på arealet. Styrelsen kan ikke på nuværende tidspunkt tage stilling til, om hele eller dele af arealet vil kunne pålægges fredskovspligt. Skovlovsmyndigheden har ikke yderligere bemærkninger til råstofansøgningen.	Høringssvaret er videregivet til ansøger i sin helhed.

Miljøvurderingsloven

Screeningsafgørelsen

Projektet er opført på miljøvurderingslovens bilag 2, hvilket betyder, at regionen har foretaget en screening af projektet efter kapitel 8 i miljøvurderingsloven.

Regionen har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovens § 16. Der er derfor ikke krav om en miljøvurdering, og der skal derfor ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

Regionens screeningsafgørelse inkl. vurdering fremgår af bilag 4.

Screeningsafgørelsen har været i høring ved berørte parter i perioden 27. marts 2026 til 24. april 2026. Der er indkommet høringssvar, som er indarbejdet i screeningsafgørelsen.

Afgørelsen om, at der ikke er pligt til at udarbejde en miljøkonsekvensrapport (tidl. VVM-redegørelse), er meddelt den 1. maj 2026 i henhold til miljøvurderingslovens § 21. Klagefristen udløb den 29. maj 2026.

Råstofindvindingstilladelsen med de stillede vilkår sikrer, at der ikke er nogen væsentlig miljøpåvirkning forbundet med indvindingen.

Partshøring

Regionen har foretaget en partshøring i medfør af forvaltningslovens § 19. I forbindelse med partshøringen har regionens udkast til tilladelse samtidigt været i høring hos Aabenraa Kommune om fastsættelse af vilkår om efterbehandling i medfør af råstoflovens § 10a.

Der er følgende myndigheder og parter i denne sag:

Navn	Grund til partsstatus	Berørt ejendoms adresse	Kontaktadresse
Aabenraa Kommune	Berørt myndighed		industri@aabenraa.dk
Sønderborg Kommune	Berørt myndighed		naturogvandmiljo@sonderborg.dk
Jørgen Bertram	Ejer, matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted		
Lertranskøb I/S, Amtsvejen 23, 6400 Sønderborg	Indvinder		pc.lertrans@outlook.dk
Museum Sønderjylland	Berørt myndighed		planer@msj.dk
Haderslev Stift	Berørt myndighed		kmhad@km.dk
Vester Sottrup Vandværk			ole.raarup@bbsyd.dk

Navn	Grund til partsstatus	Berørt ejendoms adresse	Kontaktadresse
Vejdirektoratet	Berørt myndighed		hoeringer@vd.dk
Lodsejere, beboere over 18 år og virksomheder af matr.nr. 107, 305b, 106, 105, 354b, 123a, Tråsbøl, Felsted, matr.nr. 96, 45, 109, 82, 38, 43, 76, 139, 3, 18, 54, 7 Bojskov, Ullerup og 64 Gråsten Gods, Gråsten-Adsbøl	Berørte naboer		Digital post

Høringen er sendt til myndigheder og parter. Høringen forløb i perioden 26-06-2026 til 07-08-2026 og der indkom følgende høringssvar:

Navn	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
Vejdirektoratet	Vejdirektoratet har tidligere i ansøgningsprocessen kommenteret i forbindelse med myndighedshøring, jf. afsnit <i>Myndighedshøring</i> på side 20 i jeres udkast. Vi gør derfor på baggrund af <i>Vilkår efter råstofloven</i> på side 13 i jeres udkast igen opmærksom på, at der forefindes vejbyggelinje på 50m fra motorvejens midte pålagt ved ekspropriation. Vejdirektoratet tillader normalt ikke fredskovsnotering inden for arealer, der er reserveret til fremtidigt vejformål, idet det er uforeneligt med vejformålet og vil være fordyrende for Vejdirektoratet i forbindelse med eventuel ekspropriation. Vi gør derfor opmærksom på, at der skal ansøges særskilt om dette, hvis der ønskes fredskovsnotering inden for vejbyggelinjen.	Høringssvar er videregivet til lodsejer i sin helhed og det er tilføjet til tilladelsen at lodsejer skal søge Vejdirektoratet om fredsskovsnotering på arealet inden for vejbyggelinjen. Da plantning af skov ikke er en del af efterbehandlingsplanen (som udelukkende omhandler returnering af de afrømmede muld og klargøring til plantning af skov jf. vilkår 37 i udkast til tilladelsen), kan regionen ikke stille vilkår om at der ikke må plantes skov på arealet.
Museum Sønderjylland	Museet har noteret, at vores arkæologiske vurdering nævnes flere steder i udkastet samt ligger i sin fulde længde i bilag 4.	Ingen bemærkninger.

Navn	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
Sønderborg Kommune	Miljøafdelingen: spørger om vejdirektoratet er blevet hørt, da gravningen foregår tæt på motorvejen. Jord og Grundvandsafdelingen: kommunen vil gerne orienteres om eventuel olie og kemikalie spild, akut forurening eller hvis gravearbejdet blotlægger en ukendt forurening. Dette er fordi matrikel delvist er indenfor indvindingsopland til Vestre Sottrup Vandværk i Sønderborg kommune. Vilkår 34, der er vel tale om en lergrav? Ikke grusgrav.	Vejdirektoratet er blevet hørt og der stilles vilkår om graveafstand. Det er tilføjet i tilladelsen (s. 5), at både Aabenraa og Sønderborg kommune orienteres om fund af ukendt forurening. Regionen orienterer både Aabenraa og Sønderborg Kommune hvis der sker større, akut forurening. Vilkåret er rettet til så der står lergraven i stedet for grusgraven.

Aabenraa Kommune	Landskab/natur: Der gøres opmærksom på det Natura 2000-område, Nr. 94. Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, Habitatområde H83, Fuglebeskyttelsesområde F68) der er beliggende på den sydlige side af Tralskovvej. Der må ikke som følge af råstofindvindingen ske negative påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget. Trafik & Anlæg: Overkørsel-Vejadgang til råstofområdet sker via den offentlige vej Tralskovvej. Etablering af vejadgang til og fra Tralskovvej kræver tilladelse fra Aabenraa Kommune. Ansøger skal søge tilladelse til vejadgang hos Aabenraa Kommune. Jordvold- Eventuelle jordvolde skal etableres på egen grund og mindst 3 meter fra skel. Placeringen må ikke forringe oversigtsforholdene eller hindre adgang til matriklen for øvrige lodsejere og relevante myndigheder. Adgangsvej- Tralskovvej er en offentlige markvej, med en meget smal kørebane på ca. 3 meter. Vejens tilstand skal vurderes. Om nødvendigt bør de opgraderes, så to personbiler eller to lastbiler kan passere hinanden på en trafiksikker måde. Det kan f.eks. ske ved udvidelse af kørebanen, for-	Projektet vurderes (jf. screenings-afgørelsen fra 1.maj 2026) ikke at kunne påvirke Natura 2000 områderne væsentligt. Det vurderes sammen med afstanden til områderne, at indvindingen ikke vil medføre udledning af vand, medføre påvirkning af grundvandet eller medvirke til eutrofiering, som er nogle af de parametre Natura 2000 områderne er mest sårbare overfor. Derudover findes der ikke de udpegede arter inden for projektområdet. se også tilladelsen s. 29 for en samlet vurdering. Høringssvar videregivet i sin helhed til ansøger, som skal søge tilladelse til vejadgang hos Aabenraa Kommune. Der er stillet vilkår om graveafstand og anlæg mod skel og vej. Se vilkår 22 til 25 i tilladelsen. Høringssvar videregivet i sin helhed til ansøger, som skal søge tilladelse til vejadgang hos Aabenraa Kommune.
-------------------------	---	---

Navn	Bemærkninger	Regionens bemærkninger
	stærkning af rabatter eller etablering af vigelommer. Hvis arbejdet kræver adgang til private veje, private matrikler eller arealer, der administreres af andre myndigheder, skal de berørte lodsejere og relevante myndigheder kontaktes. Desuden gør kommunen opmærksom på at der skal ansøges om vejmyndighedens tilladelse/gravetilladelse i henhold til Vejlovens §73.	

Regionens vurdering af sagen

Lovgrundlag

En råstoftilladelse skal, jf. råstoflovens § 10, stk. 1, indeholde vilkår om virksomhedens drift og om efterbehandling af arealet med henblik på at begrænse miljømæssige gener og forebygge forurening af grundvandet og jorden.

Tilladelsen kan, jf. råstoflovens § 10, stk. 2, indeholde vilkår om at råstofferne skal oparbejdes bedst muligt i forhold til deres kvalitet eller skal anvendes til bestemte formål. Jf. råstoflovens § 10, stk. 3 kan regionsrådet fastsætte yderligere vilkår for at varetage de hensyn, der er nævnt i lovens § 3.

Gennemgang af hensyn og vurderinger

Projekttilpasninger

Der er ikke foretaget projektændringer i forbindelse med indvindingen af rødbrændende ler på projektarealet.

Habitatbekendtgørelsen

Før der meddeles tilladelse efter råstofloven, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et

Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Der kan desuden ikke meddeles tilladelse efter råstofloven, hvis det ansøgte, kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

Vurdering efter § 6 i habitatbekendtgørelsen (Natura 2000-områder):

Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, som omfatter Habitatområde H83 og Fuglebeskyttelsesområde F68, og med et samlet areal på 879 ha. Området støder op til projektarealets sydlige grænse.

Natura 2000-område nr. 94 er jf. Natura 2000-plan 2022-2027 beliggende nordvest for og i udkanten af Gråsten i Sønderborg Kommune.

Området består af flere skove, Rinkenæs Skov, Dyrehaven, Tralskov og Rode Skov - også kaldet Gråstenskovene. Skovene er meget varierede og består overvejende af gammel løvskov. Bøgskov på muldbund er den mest udbredte naturtype, men også Ege Blandskov og elle- og aske-skov er udbredt i området. Hvepsevågen yngler flere steder i skovene, mens rødrygget tornskade findes i nogle af de mere åbne områder i den vestlige del af fuglebeskyttelsesområdet. Skovområderne rummer desuden et stort antal småsøer.

Udpegningsgrundlag

Habitatområde H83 og Fuglebeskyttelsesområde F68 i gældende Natura 2000-plan 2022-2027 har følgende udpegningsgrundlag:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 83		
Naturtyper:	Lagune* (1150)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Nedbrudt højmosé (7120)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Arter:	
	Sumpvindelsnegl (1016)	Stor vandsalamander (1166)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 68			
Fugle:	Rørhøg (Y)	Hvæpsevåge (Y)	
	Isfugl (Y)	Rødrygget tornskade (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for træfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Miljøpåvirkning som følge af den ansøgte lerindvinding er meget lokal. Støj, støv, vibrationer og emissioner af kvælstofoxider uddør eller forsvinder inden for kort afstand og vil derfor kun kunne påvirke de helt nære omgivelser til graveområdet og vil dermed ikke medføre påvirkninger på Natura 2000-område nr. 94 eller mere fjerntliggende Natura 2000 områder. Det skyldes projektets karakter, hvor der kun anvendes en enkelt maskine til indvindingen ad gangen, og at leret køres direkte til teglværk uden forarbejdning i projektområdet. Derudover foregår indvindingen i korte kampagner få uger ad gangen i sommerhalvåret og alene over grundvandsspejl uden væsentlig terrænændring og uden en lokal sænkning af grundvandet som følge af indvindingen. Der udledes desuden hverken overfladevand eller spildevand i forbindelse med indvindingen. Det forventes desuden at indvindingen på arealet kan udføres i løbet af få uger i og i løbet af én sæson.

Påvirkningen fra selve lerindvindingen vil dermed ikke strække sig ind i Natura 2000-område 94 eller andre Natura 2000 områder.

Rørhøg, isfugl, hvæpsevåge eller rødrygget tornskade er ikke observeret inden for projektområdet eller dets nærhed (jf. opslag i DOF-basen). På baggrund af observationer i DOF-basen og projektområdets anvendelse som konventionelt drevet landbrugsjord, vurderes projektet ikke at beskadige yngle- eller rasteområde for fuglearter på udpegningsgrundlaget. Samlet set vurderes arterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet ikke at blive påvirket af projektet. Grundet projektområdets anvendelse som konventionelt drevet landbrugsjord og projektets karakter, hvor indvindingen foregår i korte kampagner på få uger ad gangen, og om muligt i løbet af én og samme sæson, vurderes fuglearter på udpegningsgrundlaget i andre, mere fjerntliggende fuglebeskyttelsesområder ikke at blive påvirket af projektet.

I det nærmeste habitatområde (H83) inkluderer udpegningsgrundlaget Sumpvindelsnegl og Stor Vandsalamander. Projektarealet er benyttet som landbrugsareal og anses ikke som egnet yngle- eller rasteområde for disse arter, da de primært foretrækker fugtige områder i nærheden af skov.

Det vurderes, at på grund af projektets karakter kan det udelukkes, at råstofindvindingen inden for det ansøgte område vil påvirke arter, naturtyper eller fugle på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller områdernes integritet hverken i sig selv eller i kumulation med andre aktiviteter eller råstofindvindingsprojekter nær projektområdet.

Kumulative effekter

Vurderingen af kumulative virkninger er baseret på ovenstående vurderinger i kombination med andre planer eller projekter, som kan medføre en kumulativ miljøpåvirkning. Der er ikke andre planer eller projekter i nærområdet, og der vil derfor ikke være nogle kumulative effekter.

Samlet vurdering

Region Syddanmark vurderer således samlet set, at projektet hverken direkte eller indirekte vil påvirke bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-område nr. 94 eller mere fjerntliggende Natura 2000 områder væsentligt, og der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering.

Vurdering efter §10 i habitatbekendtgørelsen (bilag IV-arter):

Der er også foretaget en vurdering efter § 10 i habitatbekendtgørelsen jf. § 10 stk. 2, om projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyr på bilag IV samt om projektet kan ødelægge plantearter i alle livsstadier på samme bilag.

For at undersøge forekomsten af bilag IV-arter, som vi forventer at se i projektarealets nærhed, er der foretaget opslag på Naturbasen.dk, Miljøportalen og Arter.dk med henblik på at undersøge artsregistreringer, og der er anvendt orthofotos til at udpege potentielle levesteder. Ved opslag i Naturbasen.dk er der ikke observationer af bilag IV arter eller andre beskyttede arter. På Arter.dk observationer af Lærkefalk i området.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (2007, 2023 og 2024) samt artsrapporter udgivet ifm. NOVANA-programmet kan følgende bilag IV-arter have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted i området omkring projektarealet: Vandflager-mus, Sydflagermus, Troldflagermus, Pipistrellflagermus, Odder, Stor vandsalamander (seneste registreret fund i 2001 i Arter.dk), Spidssnudet frø og Løvfrø.

Flagermus

Der er ikke registreret flagermusarter inden for eller i umiddelbar nærhed af projektområdet. I Arter.dk er der registreret arterne Vand-flagermus, Sydflagermus, Troldflagermus, Pipistrellflagermus i Gråsten-skovene/Roden Skov mere end 2 km fra projektarealet.

Projektområdet består af landbrugsareal med et læhegn i den vestlige matrikelgrænse.

Det vurderes, at der ikke er yngle- eller rasteområder for flagermus, som vil blive påvirket i forbindelse med det ansøgte projekt, da der ikke vil blive fældet træer/læhegn eller nedrevet bygninger i projektet. Projektet vurderes heller ikke at påvirke ledelinjer, da der ikke ændres på læhegn eller fælles træer på eller omkring projektarealet. Da flagermus er skumrings- og nataktive, vurderes forstyrrelse fra maskiner og køretøjer ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af flagermus eller at påvirke den økologiske funktionalitet for flagermus i eller omkring projektområdet.

Lærkefalk

Der er observeret Lærkefalk inden for ca. 500 m fra projektarealet i senest i september 2025 jf. Arter.dk. Den optimale ynglebiotop består af ældre, lysåben nåle- eller løvskov, gerne agerland med søer - lune områder med rigt insekt- og småfugleliv, typisk ved fugtige enge, store moser og hedestrækninger. Lærkefalken jager op til 5 km fra reden hvilket gør det vanskeligt at registrere ynglefund af arten. Det

vurderes, at projektet ikke påvirker lærkefalkens yngle- eller rasteområde, da der ikke fældes træer på eller omkring projektarealet og da udsyn og fri flyvevej for lærkefalken ikke ændres ved projektet.

Odder

Nærmeste registrering af odder er ca. 3,8 km vest for projektområdet. Der er ikke registreret odder indenfor eller i umiddelbar nærhed af projektområdet. Uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder med gode skjulemuligheder i vegetationen udgør odderens yngle- og raste-områder. Projektområdet vurderes ikke at rumme egnede yngle- og rasteområder for odder.

Markfirben

Der er ikke registreret markfirben indenfor eller i nærheden af projektområdet. Der er ingen skrænter eller lignende, som vil kunne udgøre levested for markfirben, og da projektområdet udgøres af landbrugsareal, vurderes området ikke at være et egnet yngle- og rasteområde for markfirben.

Stor vandsalamander og spidssnudet frø

Der er ikke registreret stor vandsalamander, spidssnudet frø eller løvfrø indenfor eller i nærheden af projektområdet. Arterne trives bedst i rene vandhuller, som ligger lysåbent, og som er fri for fisk. Arternes rasteområder på land ligger oftest nær et vandhul, hvor der er gode skjulesteder. Der vil ikke blive gravet i vandhuller eller under grundvandsspejlet i forbindelse med lerindvindingsprojektet. Der vil heller ikke blive etableret vandhuller og da projektområdet udgøres af landbrugsarealer, vurderes området ikke at indeholde egnede yngle- eller rasteområder for arterne. Nærmeste registreringer er fra før 2015 og i en afstand på ca. 1,5-2 km for Stor vandsalamander og Spidssnudet frø.

Løvfrø

Der er ikke registreret Løvfrø indenfor eller i nærheden af projektområdet. Arten trives i varieret landskab med haver, levende hegn, skovbryn, udtørret vandhuller og engarealer. Da projektområdet udgøres af landbrugsareal, vurderes området ikke at være egnet som yngle- og raste-område for Løvfrø. Nærmeste registrering er ca. 2 km syd for projektarealet.

Samlet vurdering af forholdet til bekendtgørelsen:

Det er regionens vurdering, at projektet ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke arter eller habitatområder væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i et udpegningsgrundlag. Det ansøgte vil desuden efter regionens vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV og ikke ødelægge plantearter, som er optaget i bilaget.

Regionens vurdering af projektet i forhold til råstofplanen

Det ansøgte indvindingsområde ligger uden for de udlagte graveområder i Råstofplan 2020, men inden for interesseområde for rødbrændende ler. Det vurderes at det ansøgte er i overensstemmelse med

retningslinje 7.4.2 i Råstofplan 2020 og ikke tilsidesætter andre væsentlige interesser. Det vurderes dermed at der kan gives tilladelse til råstofindvindingen.

Det ansøgte projekt vurderes derfor at være i overensstemmelse med råstofplanens retningslinjer og forudsætninger for området.

Regionens vurdering i forhold til kommune- og lokalplan

Det ansøgte område er ikke omfattet af kommune- eller lokalplan. Nærmeste lokalplan ligger i Aabenraa kommune og ca. 2,2 km nord nordøst og er udlagt til tekniske anlæg og trafikanlæg. Regionen vurderer derfor, at området ikke er belagt med kommunale planrestriktioner, der hindrer råstofgravning.

Regionens vurdering af projektet i forhold til grundvandsforhold

Projektarealet ligger i et område med god beskyttelse af grundvandet med > 30 meter ler. Nærmeste boring ligger ca. 70 øst for projektarealet med DGU.nr. 169.418. Boringen er en privat drikkevandsboring, som nu er sløjfet. Boreprofilet viser at der er god beskyttelse af grundvandsressourcen med en lertykkelse på mere > 45 meter. Omkring 500 m nordvest for projektarealet findes 3 boringer tilhørende Tornhøj Vandværk. 2 boringer (DGU.nr.169.149 og 169.394) er sløjfet. I disse boringer findes lerlag på hhv. 24 og 18 meters tykkelse. Den 3. boring (DGU. Nr. 169.624) indvinder Tornhøj Vandværk fra. Der indvindes fra et dybere liggende magasin i ca. 62-68 meters dybde. Lerlaget over grundvandsmagasinet er ca. 42 meter tykt og yder god beskyttelse.

Indvindingen af rødbrændende ler udgør ikke en væsentlig risiko for grundvandet idet der ikke indvindes ler under grundvandsspejlet og kun til 1 meter under terræn. En risiko kan være i form af spild og lækager fra maskiner eller spild af hydraulikolie. Al maskinel er bemanded under drift, hvorfor lækage og spild vil opdages hurtigt. Regionen har desuden stillet vilkår for opbevaring af brændstof, tankning, affaldshåndtering samt håndtering af evt. oliespild og vurderer at risikoen for forurening af grundvandsressourcen er minimal.

Der gælder desuden et generelt forbud om, at der ikke må tilføres jord til aktive eller ikke-aktive råstofgrave jf. § 52 i jordforureningsloven.

Regionen vurderer, at indvindingen af råstoffer, når de stillede vilkår overholdes, ikke vil påvirke grundvandet negativt hverken kvantitativt eller kvalitativt.

Regionens vurdering i forhold til naturbeskyttelse og landskab

§ 3-områder:

Det ansøgte areal indeholder/grænser op til følgende beskyttede naturområder:

Der findes ikke §3 beskyttede naturtyper inden for det ansøgte areal. Nærmeste forekomster af §3 beskyttede naturtype er sårbare vådområder, en beskyttet sø, der ligger ca. 60 meter mod syd og en beskyttet mose ca. 65 meter mod sydøst. Der er ingen målsatte vandløb, der løber igennem projektarealet.

Nærmeste vandløb er en beskyttet å, som løber igennem mosen i en afstand af ca. 90 meter fra projektområdet. Vandløbet har et videre forløb til Adsbøl Bæk, som er et beskyttet og målsat vandløb.

Alle aktiviteter relateret til projektets råstofindvinding foregår inden for det ansøgte projektareal ud over transporten ind og ud af graven.

Der vil desuden ikke blive gravet under grundvandsspejlet, og eventuelle vådområder, der påvirkes af niveauet af det terrænnære grundvandsspejl, vil derfor ikke blive påvirket af råstofindvindingen.

Der bliver ikke etableret nye dræn i forbindelse med projektet og der tages højde for, at eksisterende dræn til og fra vådområderne ikke bliver beskadiget. Der ledes derfor samme den mængde vand væk fra området, som der oprindeligt gjorde, og sårbare vådområder bliver derfor ikke påvirket af råstofindvindingen. Regionen vurderer, at de stillede vilkår er tilstrækkelige foranstaltninger i forhold til naturbeskyttelse.

Regionen vurderer på den baggrund, at der ikke er behov for at træffe særlige foranstaltninger i forhold til naturbeskyttelse.

Skov inkl. fredskov:

Nærliggende skov er en del af Natura 2000 området, som er beskrevet ovenfor i afsnittet om Vurdering efter § 6 i habitatbekendtgørelsen (Natura 2000-områder).

Regionens vurdering af de miljømæssige forhold

Støj:

Ved fastsættelse af vilkår for støj i råstofgrave, er der praksis for at henføre beboelser i landområder tæt ved råstofgrave til områdetype 3 - Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder i Miljøstyrelsens støjvejledning, hvilket der er stillet vilkår om i denne tilladelse. De fastsatte støjvilkår fremgår af afsnittet om driftsvilkår. Dog er der stillet som vilkår, at der i etableringsfasen er en højere støjgrænse.

Miljøpåvirkningen i form af støj søges begrænset ved de ansøgte driftstider, som er lagt uden for de mest støjfølsomme perioder. Således er der søgt om drift fra kl. 7.00 til kl. 17. Det betyder reelt, at der i perioder med indvinding vil forekomme støj i et mindre tidsinterval fra råstofindvindingen end der foregår ved almindelig industridrift og den nuværende landbrugsdrift, hvor sidstnævnte kan foregå i alle de lyse timer. Indvindingsaktiviteten vil i dette projekt være midlertidig og kortvarig, når den forekommer og vil kunne sidestilles med anlægsfasen i større råstofgrave (sand, sten og grus), hvor der ved afrømning og opbygning af støjvolde kan accepteres en højere støjgrænse i henhold til råstofvejledningen.

Miljøstyrelsens vejledning om "Administration af råstofloven, En vejledning til regioner og kommuner" af 3. september 2012 nævnes, at en afvigelse fra de vejledende støjgrænser i en periode på nogle uger kan indarbejdes i råstoftilladelser. Arbejdet med afrømning af muld og rødler-laget kan også sammenlignes med de aktiviteter, som der kan reguleres i via miljøaktivitetsbekendtgørelsen, hvor bygge- og anlægsarbejder i en midlertidig periode kan foregå under en højere støjgrænse.

Region Syddanmark vurderer, at 3 uger om året, som foregår ved først at afrømme muldlaget og herefter laget af rødder med en ud af to maskiner i brug ad gangen ikke er udover råstofvejledningens beskrivelser af midlertidigt jordarbejde i forbindelse med råstofindvinding. Da dette projekt ikke forventes at vare længere end de 3 uger som etableringsfasen i en tilsvarende grusgrav normalt varer, vil der derfor reelt være en lettere forhøjet støjgrænse i de 3 uger råstofindvindingen varer. Alle aktiviteter udover 3 uger vil skulle overholde støjgrænserne for områdetype 3 - Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder i Miljøstyrelsens støjvejledning.

Det vurderes på baggrund af det samlede billede af driftsplanen, antallet af maskiner, kildestyrker, projektarealets størrelse, placeringen af støjvolde og beliggenheden af afstanden til naboer og naboernes bygninger og opholdsarealer samt projektets midlertidige karakter, at projektet ikke vil give anledning til væsentlige støjgener, som er udover, hvad der er samfundsmæssigt acceptabelt ved et projekt af denne begrænsede størrelse.

Regionen vurderer samlet, at der er fastsat tilstrækkelige vilkår til at sikre, at de vejledende støjgrænser kan overholdes.

Støv:

Regionen har fastsat vilkår til nedbringelse af evt. støvgener. Regionen vurderer, at de stillede vilkår vedrørende støv er tilstrækkelige til at sikre, at råstofindvindingen ikke medfører støvgener hos naboer omkring det ansøgte graveområde. Samtidigt kan virksomhedens drift opretholdes inden for projektområdet uden væsentligt bebyrdende tiltag.

Trafikbelastning:

Adgangen til og fra råstofgraven vil ske fra Tralskovvej. Det er Aabenraa Kommune, der som vejmyndighed vurderer de trafikale forhold.

Der vil være en kortvarig påvirkning af de nærmeste ejendomme på grund af øget trafik i de 2-3 uger, som råstofindvindingen vil foregå.

Transport af ler vil ske fra midt på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted ad Tralskovvej og ansøger har beskrevet at lastbilerne vil køre til/fra indvindingsarealet ad Tralskovvej og der fra videre mod syd til Matzens teglværk i Gråsten og mod øst til Vesterled teglværk og Petersens tegl i Nybøl Nor. Til - og frakørsel vil påvirke beboerne langs Tralskovvej.

Påvirkningen vil således være hyppig inden for indvindingsperioden, men vil ophøre når råstofindvindingen ophører inden for 3 uger.

Idet indvindingen står på i en meget kort periode, vurderes arbejdet at kunne sidestilles med anlægsarbejder, som ved byggeri af veje og huse, hvor der i kortvarige perioder accepteres mindre overskridelser af de vejledende støjgrænser. Støjen i forbindelse med til- og fra kørsel vil påvirke beboerne langs vejen, når de kører til og fra indvindingsarealet via Tralskovvej, og derfra videre hhv. mod syd til Matzens teglværk i Gråsten øst og til Vesterled teglværk og Petersens tegl i Nybøl Nor.

Det er regionens vurdering, at der med de valgte transportruter er taget mest muligt hensyn til naboer langs Tralskovvej ud fra de adgangsmuligheder, der er til projektarealet. Da belastningen, herunder støj ved forbi kørsel fra hver enkelt lastbil således forgår under hensyntagen til naboer og vejens beskaffenhed og transporten foregår i en begrænset periode på ca. 3 uger, vurderer regionen, at støjen fra lastbilerne vil være af begrænset karakter, vurderes påvirkningen at være af underordnet betydning.

Det er derfor Region Syddanmarks samlede vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil være til væsentlig gene for nærmeste omboende.

Kulturarv og andre beskyttelser

Der er ikke registreret fortidsminder, kulturarvsarealer, diger, beskyttede arealer og beskyttelseslinjer indenfor det ansøgte graveområde. Det nærmeste fredede fortidsminde er ligger ca. 1,7 km syd for projektarealet. Fortidsmindet er en rundhøj fra oldtiden (dateret 250000 f.kr - 1066 e.kr), som ligger i Lakær skov.

Museum Sønderjylland har vurderet, at der er høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for projektområdet. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejdet inden for projektområdet.

Regionen vurderer, at indvindingen ikke vil påvirke forhold af arkæologisk art.

Regionens vurdering af projektet i forhold til vandplanlægning

Ifølge Vandområdeplanerne 2021-2027 findes der en terrænnær grundvandsforekomst (dkmj_391_ks), en regional forekomst (dkmj_2_ks) og tre dybe grundvandsforekomster (dkmj_816_ps og dkmj_1051_ps samt dkmj_965_ks_965_ks) under det ansøgte område. Den terrænnære grundvandsforekomst har god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, mens den regionale forekomst har god kvantitativ tilstand og ringe kemisk tilstand. Alle tre dybe grundvandsforekomster begge har god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand.

Grundvandsforekomsterne er målsat til god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Der foretages ikke lerindvinding under grundvandsspejl. Indvinding af ler påvirker ikke grundvandsforekomsters kvantitative tilstand, idet hverken grundvandsstanden eller grundvandets strømningsretning påvirkes, og dermed er der heller ikke risiko for indtrængning af saltvand eller andre uønskede stoffer. Det følger heraf, at der ligeledes ikke er risiko for påvirkning af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer.

Lerindvinding påvirker som udgangspunkt ikke grundvandsforekomsters kemiske tilstand. Afgravningen af ler vil medføre en ubetydelig ændring af den naturlige beskyttelse af grundvandet, da der fortsat vil være et betydeligt beskyttende lerdække over grundvandsforekomsterne.

Der vurderes desuden ikke at være risiko for akkumulation eller udfældning af naturligt forekommende stoffer, som kan påvirke forekomsternes kemiske tilstand. Det følger heraf også, at der ikke er risiko for påvirkning af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer.

Der efterbehandles til et markareal, som planlægges anvendt til fredskov. Det er oplyst, at lodsejer selv står for arbejdet med at etablere fredskov. Det vurderes, at den kemiske tilstand af grundvandsforekomsterne stadig kan opretholdes, da grundvandets sårbarhed ikke øges i et omfang, der kan have betydning for forekomsternes kemiske tilstand.

Samlet vurderes lerindvindingsprojektet ikke at forringe kvantitativ eller kemisk tilstand af forekomsterne eller at hindre fremtidig opfyldelse af de fastlagte miljømål for grundvandsforekomsterne.

Regionens vurdering af grave- og efterbehandlingsplanen

Formålet med graveplanen og efterbehandlingsplanen er, at naboer og andre i området berøres mindst muligt, og at det åbne gravefelts påvirkning af fx den landskabelige oplevelse under indvindingen begrænses mest muligt. Derudover er det formålet at få en optimal og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcen, samt at der tages de nødvendige landskabelige samt natur- og miljømæssige hensyn.

Via graveplanen og efterbehandlingsplanen vil regionen sikre, at det åbne gravefelt begrænses mest muligt såvel arealmæssigt som tidsmæssigt. Derudover vil regionen med sine almindelige tilsyn med indvindingen være opmærksom på, om graveplanen følges, eller om der er behov for justeringer.

Grave- og efterbehandlingsplanerne er vedlagt som bilag. Af ansøgningen fremgår det at efterbehandlingen sker ved at returnere den afgrømede muld ud over det areal, hvorfra der er indvundet rødbrændende ler. og at det vil ske i samarbejde med lodsejer og ønsket om skovrejsning

Regionen har foretaget en hensynsafvejning efter råstofloven og stillet de relevante vilkår, der sikrer, at efterbehandlingen varetager de interesser, der skal tages i henhold til råstoflovens § 3. Vilkårene er stillet jf. lovens § 10 og er i overensstemmelse med råstofplanens retningslinjer.

Planerne har jf. råstoflovens § 10a været i høring hos Aabenraa Kommune, som har bemærket at eventuelle dræn på arealet ikke må reguleres (ændres, knuses mv) uden tilladelse fra vandløbsmyndigheden. Der er ikke kendskab til dræn på arealet og der er ikke søgt om etablering af nye dræn. Der stilles vilkår i råstofindvindingstilladelsen om at dræn må ikke reguleres (ændres eller knuses mv.) uden tilladelse fra Aabenraa Kommune.

Vilkår 43 om gennemgravning af skel:

Dette vilkår er stillet for at sikre, at hele forekomsten udnyttes, og at der ikke ved eventuel gravning på naboarealer efterlades en vold mellem ejendommene, idet dette vil være en markant, landskabelig forandring. Vilkåret tinglyses på ejendommen.

Erhvervsmæssige hensyn

Det er ansøgt om at grave i ca. 1 meters dybde og samtidigt oplyst, at muldlaget er ca. 0,3 cm tykt, samt at laget af rødler er maksimalt 1 meter tykt. Dette vil reelt betyde, at der vil blive gravet lidt dybere end ca. 1

meter og efterbehandlet i ca. 1 meters dybde. Der er derfor stillet vilkår om en gravedybde på maksimalt 1,5 meter. Dette er gjort for at give ansøger mulighed for at udnytte råstofressourcen fuldt ud, hvis det skulle vise sig, at der er forekomst eller muldlag fluktuerer i tykkelsen ud over det i prøvegravningerne fundne resultat.

Der er ansøgt om indvinding, udlevering og læsning i en periode på ca. 3 uger i et begrænset tidsrum inden for den almindelige arbejdstid. Det er et meget begrænset tidsrum, der forventes at være aktiviteter i forbindelse med indvindingen af rødler. Samtidig er tidsperioden på årsbasis meget kort. Regionen har derfor vurderet at arbejdet kan sidestilles med et midlertidigt anlægsarbejde. Der er derfor taget det hensyn at tillade en højere støjgrænse end sædvanligt i en begrænset periode på 3 uger om året. Den fulde begrundelse kan læses i afsnittet om støj.

Hensyn til hensigtsmæssig byudvikling

Der er ikke i den gældende kommuneplan aktuelle planer om byudvikling i området. Arealet støder op til den Sønderjyske Motorvej og ligger i umiddelbar nærhed af eksisterende statsvej. Der er en vejbyggelinje på 50m fra motorvejens midte. Derudover ligger Natura 2000 område 94 Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rodeskov lige syd for projektarealet. På den baggrund vurderes det ikke nødvendigt at tage hensyn til byudvikling i projektet.

Hensynet til råstofressourcens udnyttelse

Projektarealet udgør en råstofressource for teglværksindustrien i det sydlige Jylland. Rødleret er en begrænset ressource, der kun findes i de øverste iltede jordlag, og kun kan anvendes i det omfang at rødleret ikke indeholder organisk materiale som trærødder. Der er ikke udlagt graveområder for rødler i Råstofplan 2020, hvorfor områder som det ansøgte udgør grundlaget for forsyningen i det sydlige Jylland.

Ressourcens størrelse:

Der er søgt om råstofindvinding på ca. 2,3 ha stort areal, hvoraf det vurderes af ansøger at der reelt kun findes brugbar rødbrændende ler på ca. 1,85 ha. Den ansøgte gravedybde er ca. 0,8-1 meter under terræn, og ned til kote 45 meter. Terrænet ligger i kote 37,5-44,5 meter, og terrænet stiger i vestlig retning. Der forventes en forekomst af muld på ca. 0,3 meter. Der forventes ingen overjord. Der kan forventes en samlet ressource på ca. 15.000 m³.

Ressourcens kvalitet:

Ansøger har oplyst at rødleret i området har den ønskede kvalitet, der gør at leret kan anvendes til teglproduktion for områdets teglværker.

Regionens samlede vurdering

Regionen har foretaget en afvejning af de hensyn, der er oplistet i råstoflovens § 3 og vurderer samlet, at det ansøgte under overholdelse af de vilkår, der er fastsat i tilladelsen kan gennemføres uden væsentlige gener eller miljømæssige konsekvenser for mennesker, natur og omgivelserne. Regionen vurderer desuden, at indvindingen ikke er i strid med de planmæssige interesser, der gælder for området.

På den baggrund vurderer regionen, at der kan meddeles tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding.

Klagevejledning og underretning

Klagevejledning

Region Syddanmarks afgørelse om tilladelse til råstofindvinding inkl. vurdering efter habitatbekendtgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettigede er: Adressaten for afgørelsen, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser og enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indsendes elektronisk via klageportalen, [som man finder et link til på forsiden af Nævnenes Hus](#), hvor man logger ind med f.eks. MIT-ID.

Klagen videresendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. [Nævnet afgør herefter, ud fra visse betingelser, om du kan fritages for at bruge klageportalen.](#)

For behandling af klagen skal der betales et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for regionen i klageportalen senest den 12-10-2026 kl. 23.59.

Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage i henhold til råstofloven har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette jf. råstoflovens § 43 ske inden 6 måneder fra offentliggørelsen af afgørelsen.

Underretning om afgørelsen

De nedenfor nævnte har fået tilsendt afgørelsen særskilt.

Myndigheder

mst@mst.dk

Aabenraa Kommune: lha@aabenraa.dk, industri@aabenraa.dk

Museum Sønderjylland: planer@msj.dk

Miljøstyrelsen Østjylland: ojl@mst.dk

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Vejdirektoratet: hoeringer@vd.dk

Haderslev Stift: kmhad@km.dk

SKAT, myndighed@sktst.dk

Sønderborg Kommune, by-landskab@sonderborg.dk

Parter (til de samme som der er sendt partshøring til)

Parter jf. listen i afsnit 6.3 *Partshøring*.

Foreninger og organisationer (klageberettigede)

Klageberettigede foreninger og organisationer er:

Dansk Botanisk Forening: nbu_jyl@botaniskforening.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, aabenraa@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling, aabenraa@dof.dk

Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet lokalkreds, soenderjylland@friluftsradet.dk

Med venlig hilsen

Susanne Roug Pedersen

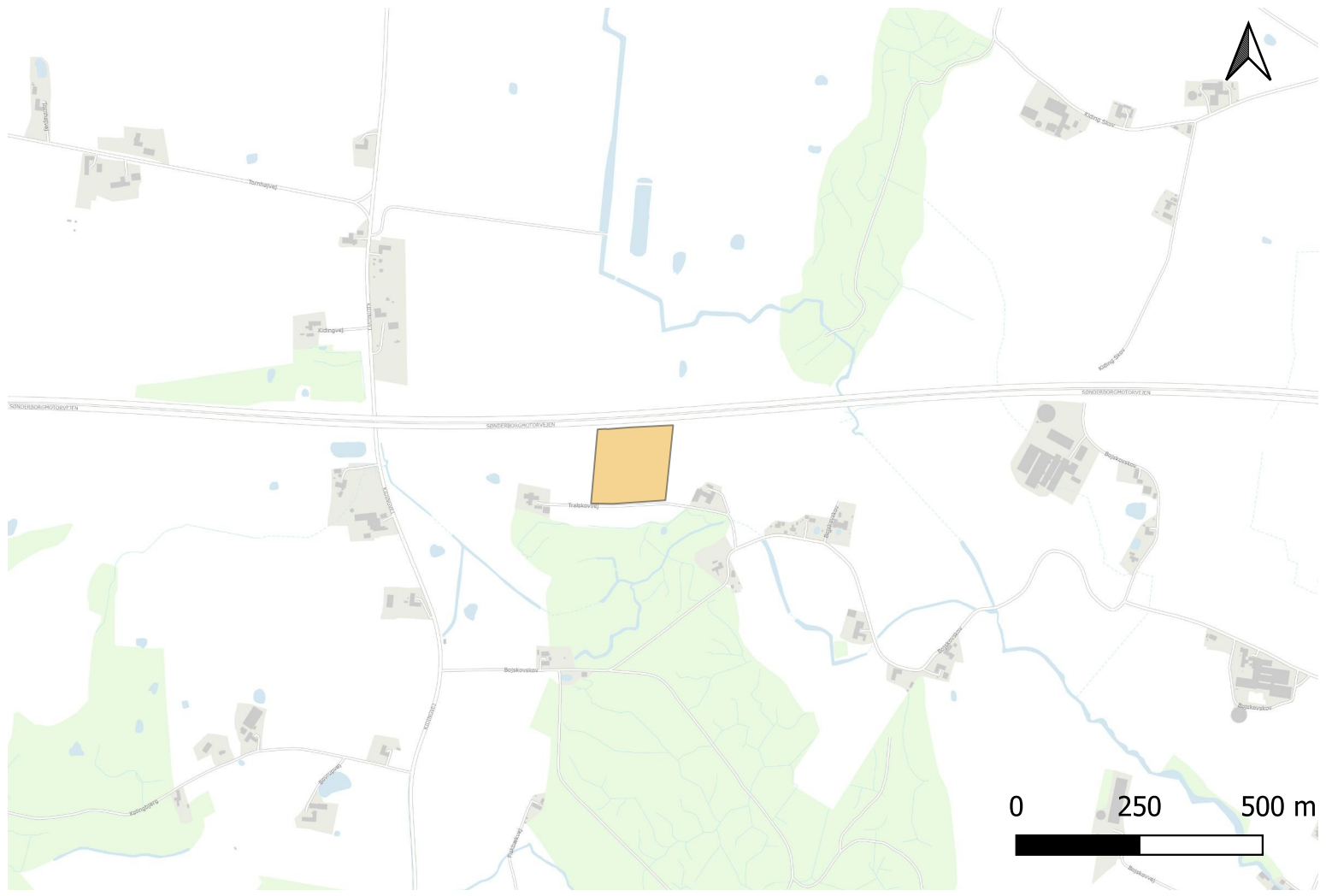
geolog

Bilag

Følgende bilag er vedlagt tilladelsen:

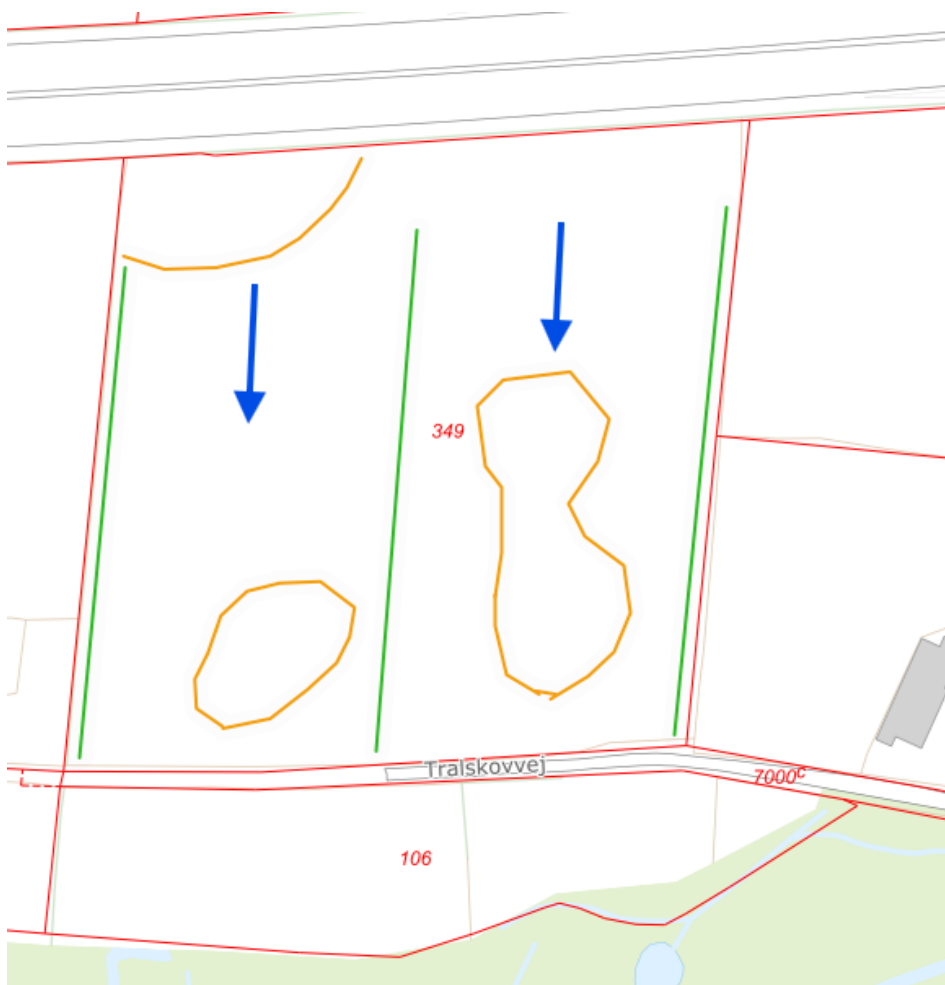
1. Oversigtskort
2. Graveplan
3. Screeningsafgørelse inkl. VVM-skema
4. Udtalelse fra museet

Bilag 1 Oversigtskort

Bilag 2 Graveplan

Graveplan

Signaturforklaring til figur: Blå pil =graveretning, grøn streg= jordvolde, orange linje: områder uden interesse for lergravning.

Forklarende tekst fra ansøgninger:

Pga. arealets størrelse er det vores erfaring, at vi kan indvinde og efterbehandle området på 2 - 3 uger i perioden mellem april - september. Sammenhængende hvis vejret vil være med os ellers af små etaper på nogle dage ad gangen.

Det er min overbevisning, at vi samlet set ikke komme til at udnytte de angivende 2-3 uger fuldt ud - men det er et worst case estimat.

Vedrørende graveplanen så graver vi fra nord mod syd - mere specifik - i to baner. I anlægsperioden afgrømmes muldjord og lægges langs siderne på banerne (markeret med grøn på illustration herunder). Dermed afskærmer mulden det aktive område og kan også virke lyddæmpende pga. den porøse overflade og højde på ca. 4-5 m.

Aktiviteten nær naboer vil være begrænset, i anlægsperioden drejer det sig om ½ dag og under indvinding 1 dag til 1 ½ dag. (maks.) Begrundelsen er den, at der ikke er så gode forekomster i den syd lige del pga. de med orange markerede "lav områder". Disse områder er ikke af stor interesse for os!

Bilag 3 Screeningsafgørelse inkl. VVM-skema

I/S Lertranskøb
Amtsvejen 23
6400 Sønderborg

CVR-NR: 10033098

Miljø og Ressourcer
Kontaktperson: Susanne Roug Pedersen
E-mail: SRP@rsyd.dk
Direkte tlf.: 29201803
Den 1. maj 2026
Journal nr.: 25/10275

Afgørelse om, at ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune ikke er omfattet af krav om miljøvurdering (screeningsafgørelse)

Region Syddanmark har 20. februar 2025 modtaget en ansøgning om tilladelse til råstofindvinding på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune.

Afgørelse

Region Syddanmark har gennemført en miljømæssig screening af det ansøgte projekt, jf. miljøvurderingslovens § 21, da det ansøgte projekt optræder på lovens bilag 2, pkt. 2a. Screeningen er gennemført med henvisning til de i lovens bilag 6 relevante kriterier. Screeningskemaet er vedlagt som bilag.

Region Syddanmark har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet jf. lovens § 16. Der er derfor ikke krav om en miljøvurdering, og der skal derfor ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på ovenstående ejendom.

Afgørelsen er meddelt efter § 21 i miljøvurderingsloven¹. Jf. lovens § 39 bortfalder afgørelsen, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter meddelelsen.

Begrundelse for afgørelsen

Screening er en administrativ proces, hvor projektet vurderes i forhold til en række faste kriterier jf. miljøvurderingslovens bilag 6 under overskrifterne:

1. Projektets karakteristika
2. Projektets placering
3. Arten af og kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning

¹Jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), med senere ændringer.

Derudover skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt efter habitatbekendtgørelsens² § 6, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3. Tillige skal regionen, jf. § 8 i indsatsbekendtgørelsen³, ved administration af lov om vandplanlægning⁴ forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i miljømålsbekendtgørelsen, ikke forhindres.

Nedenfor angives hovedbegrundelserne for afgørelsen. De uddybede begrundelser findes i screeningskemaet.

Projektets karakteristika:

I/S Lertranskøb har søgt om tilladelse til erhvervmæssig indvinding af rødbrændende ler på matr.nr. 349 Tråsbøl Feldsted i Aabenraa Kommune. Der er søgt om en 5-årig indvindingstilladelse med opstart i 2025 til 2030. Området er beliggende udenfor et udpeget graveområde, men indenfor interesseområde iht. Råstofplan 2020. Der er søgt om indvinding af rødbrændende ler efter retningslinje 7.4.2 i Råstofplan 2020.

Der ansøges om en årlig indvinding på op til 15.000 m³. Den planlagte gravedybde er ca. 1 meter under terræn. Der bliver ikke indvundet under grundvandsspejlet.

Der vil blive anvendt en maskine på projektarealet ad gangen. Indvindingen af ler vil foregå med 1 stk. gravemaskine, hvor leret læsses direkte på lastbil, der kører leret til området teglværker. Der vil blive anvendt 1 stk. dozer til afrømning af muldjord og tilbagelægning af muldjord ved efterbehandling. Den ansøgte arbejdstid er fra kl. 07.00- 17.00 mandag til fredag. Der søges ikke om at indvinding i weekender eller på helligdage. Projektet foregår i tørvejr i sommerhalvåret (medio april – ultimo september) og projektet foregår i graveetaper efterhånden som indvindingen skrider frem. I det øvrige tidsrum vil der ikke være indvinding på projektarealet.

Adgangsvejen er via Tralskovvej til offentlig vej.

Arealet ønskes efterbehandlet til fredskov.

Projektets karakteristika vurderes ikke at være af en sådan art, at det kan være ukendte skadepåvirkninger eller følger som skal undersøges nærmere.

Projektets placering:

Det ansøgte areal er på ca. 2,3 ha og er beliggende inden for interesseområde for ler udlagt i Råstofplan 2020. Det ansøgte areal støder op til Sønderborg motorvejen og ligger lige syd for denne. Anslået areal med

² Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

³ Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

⁴ Jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning.

interesse 1,85 ha. Arealet ligger ca. 5 km nord for Gråsten, 14 km vest for Sønderborg og 4 km syd for Bovrup i Aabenraa Kommune.

Arealet, der ligger i landzone, anvendes i dag til konventionelt landbrug. Der vil ikke kunne dyrkes i den periode, hvor der indvindes råstoffer, men der bliver løbende efterbehandlet så der kan plantes skov efterfølgende ved endt råstofindvinding.

Hele projektområdet ligger i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og delvist inden for indvindingsområde til Vester Sottrup Vandværk, men ikke inden for boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Der er ikke nogen drikkevandsboringer inden for 300 m fra det ansøgte projektareal. Nærmeste boring (DGU. nr. 169.624) er en vandforsyningsboring til Tornhøj Vandværk ligger ca. 585 m nordvest for projektområdet med et grundvandsspejl ca. 27,31 meter under terræn og en filtersætning i niveauet 52-58 m u.t.

Der findes ikke §3 inden for det ansøgte areal. Nærmeste forekomst af §3 beskyttede naturtype er sårbare vådområde er en beskyttet sø, der ligger ca. 60 meter mod syd og en beskyttet mose ca. 65 meter mod sydøst. Der er ingen målsatte vandløb der løber igennem projektarealet. Nærmeste vandløb er en beskyttet å løber igennem mosen i en afstand af ca. 90 meter fra projektområdet.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde støder op til projektområdet. Der er tale om Natura 2000-område nr. 94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, som omfatter Habitatområde H83 og Fuglebeskyttelsesområde F68, og med et samlet areal på 879 ha. Natura 2000-område nr. 94 er jf. Natura 2000-plan 2022-2027 er beliggende nordvest for Gråsten i Sønderborg Kommune. Der er ingen observationer af bilag IV arter eller rødlistede arter indenfor det ansøgte projektareal.

Ifølge Vandområdeplanerne 2021-2027 findes der en terrænnær grundvandsforekomst (dkmj_391_ks), en regional forekomst (dkmj_2_ks) og tre dybe grundvandsforekomster (dkmj_816_ps og dkmj_1051_ps samt dkmj_965_ks_965_ks) under det ansøgte område. Den terrænnære grundvandsforekomst har god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, mens den regionale forekomst har god kvantitativ tilstand og ringe kemisk tilstand. Alle tre dybe grundvandsforekomster begge har god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand.

Projektområdet er beliggende inden for område udpeget som bevaringsværdigt landskab, jf. Kommuneplan 2015-2026 for Aabenraa Kommune.

Der er ingen registrerede fredede fortidsminder, ikke-fredede fortidsminder, fortidsmindearealer eller beskyttede sten- og jorddiger inden for eller i umiddelbar nærhed af det ansøgte areal. Det ansøgte areal er beliggende i et område, hvor der er registreret flere fortidsminder i samme landskabstype som det ansøgte areal.

Der ligger 9 ejendomme inden for 300 meter af det ansøgte område, der potentielt kan blive berørt af øget tung trafik, hvoraf 1 ejendom ligger ca. 75 m øst for området og 1 ejendom ligger ca. 110 m vest for området.

Arten af og kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning:

Det ansøgte areal ligger i et område med spredte beboelser, og det forventes således, at et forholdsvis begrænset antal personer vil blive påvirket af indvindingsprojektet.

Grundvand og overfladevand

Der skal kun foretages indvinding over grundvandsspejlet og kun fjernes ca. 1 m ler, som formodes at være iltet og derfor ikke udgør nogen beskyttelse over for nitrat. Muldlaget tilbageføres efter endt indvinding og beskyttelsen mod nedsivning af pesticider vil derfor være som på den oprindelige mark. Projektet vurderes derfor ikke at have betydning for grundvandsbeskyttelsen i området.

Der skal kun foretages indvinding over grundvandsspejl, og indvindingen vil derfor ikke påvirke grundvandsspejlet eller grundvandsdannelsen i området og dermed heller ikke påvirke afstrømning i vandløb eller tilstanden i nærliggende, våde naturtyper i området.

Samlet set vurderes projektet derfor ikke at udgøre en risiko for påvirkning af grundvand eller overfladevand i området.

Støj

Miljøpåvirkningen i form af støj søges begrænset ved de ansøgte driftstider, som er lagt uden for de mest støjfølsomme perioder. Således er der søgt om drift fra kl. 7.00 til kl. 17. Det betyder reelt, at der i perioder med indvinding vil forekomme støj i et mindre tidsinterval fra råstofindvindingen end der foregår ved almindelig industridrift og den nuværende landbrugsdrift. Indvindingsaktiviteten vil være midlertidig og kortvarig, når den forekommer og vil kunne sidestilles med anlægsfasen i større råstofgrave (sand, sten og grus), hvor der ved afrømning og opbygning af støjvolde i henhold til råstofvejledningen⁶

Ad. 6: Miljøstyrelsens vejledning om "Administration af råstofloven, En vejledning til regioner og kommuner" af 3. september 2012 nævnes, at en afvigelse fra de vejledende støjgrænser i en periode på nogle uger kan indarbejdes i råstofstilladelser. Arbejdet med afrømning af muld og rødler-laget kan også sammenlignes med de aktiviteter, som der reguleres i miljøaktivitsbekendtgørelsen⁶

7 Miljø- og Fødevareministeriets (Miljøstyrelsen) bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter, hvor midlertidige aktiviteter, der anmeldes, accepteres hvis, der er redegjort for hvilke tiltag, herunder driftstider, der er foretaget for at mindske gener til omgivelserne.

Region Syddanmark vurderer derfor, at 3 uger om året, som foregår ved først at afrømme muldlaget og herefter laget af rødler ikke vil kræve en støjredegørelse. Det vurderes på baggrund af det samlede billede af driftsplanen, antallet af maskiner, kildestyrker, projektarealets størrelse og beliggenheden af naboers bygninger og opholdsarealer samt projektets midlertidige karakter, at projektet ikke vil give anledning til

væsentlige støjgener, som er udover, hvad der er samfundsmæssigt acceptabelt ved et projekt af denne begrænsede størrelse.

Støv

Risikoen for støvgener fra det ansøgte areal er meget lille, da ler sjældent tørrer helt ud. Sker der udtørring på åbne graveflader eller adgangsvejen, vil disse blive støvdæmpet med vand.

Fortidsminder

Da det ansøgte areal er beliggende i et område, hvor der er registreret flere fortidsminder i samme landskabstype som det ansøgte areal, har Museum Sønderjylland vurderet, at der er høj risiko for at støde på væsentlige jordfaste fortidsminder inden for planområdet. Museet anbefaler derfor, at der bliver foretaget en frivillig forundersøgelse af planområdet inden anlægsarbejdet går i gang.

Vurdering af projektet

Der er regionens samlede vurdering at resultatet af screeningen af det ansøgte projekt, ikke giver anledning til at antage, at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport, da projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter eller vedtagne planer, antages at få nogen væsentlig konsekvens/påvirkning af miljøet.

Væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsen og habitatvurdering af bilag IV arter

Der er i screeningen foretaget en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke udpegningsgrundlaget i de nærmeste beliggende Natura 2000 områder væsentligt. Vurderingen er foretaget efter habitatbekendtgørelsens § 6, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 13. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000 områderne væsentligt. Det vurderes sammen med afstanden til områderne, at indvindingen ikke vil medføre udledning af vand, medføre påvirkning af grundvandet eller medvirke til eutrofiering, som er nogle af de parametre Natura 2000 områderne er mest sårbare overfor. Derudover findes der ikke de udpegede arter inden for projektområdet.

Der er også foretaget en vurdering efter § 10 i habitatbekendtgørelsen jf. § 10 stk. 2, om projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyr på bilag IV samt om projektet kan ødelægge plantearter i alle livsstadier på samme bilag. Det vurderes, at projektet ikke medfører beskadigelse af yngle-rasteområder for bilag IV arter. Da der ikke er fundet bilag IV arter eller yngle- rasteområder indenfor projektområdet.

Partshøring

Region Syddanmark har foretaget en partshøring i medfør af forvaltningslovens⁵ § 19. Jf. miljøvurderingslovens § 35, stk. 1, nr. 1 skal berørte myndigheder ligeledes høres, inden der træffes afgørelse. Høringen forløb i perioden 27-03-2026 til 24-04-2026 og har været sendt i høring til følgende:

Parter
Aabenraa Kommune, Sønderborg Kommune
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Vejdirektoratet: hoeringer@vd.dk
Haderslev Stift, mail: kmhad@km.dk

Der indkom høringssvar fra hhv. Aabenraa kommune, Sønderborg Kommune, Haderslev stift, Vejdirektoratet og Museum Sønderjylland. Høringssvarene og regionens bemærkninger hertil kan ses i nedenstående tabel.

Hvem	Høringssvar	Regionens bemærkninger
Aabenraa kommune	Vandløb: Da arealet har været i landbrugsmæssig drift, kan der være anlagt dræn på arealet. Dræn er private vandløb og omfattet af Vandløbsloven. Dræn må ikke reguleres (ændres, knuses mv.) uden tilladelse. Aabenraa Kommune har ikke oplysninger om, hvorvidt arealet er drænet. I forbindelse med udvindingen af ler, bør man være opmærksom på Vandløbslovens § 6, som vedrører ændring af vandets vej. Her henledes opmærksomheden på, at vandets vej til anden ejendom ikke må ændres uden forudgående tilladelse.	Høringssvar er videresendt til ansøger.

⁵ Bekendtgørelse af forvaltningsloven jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændringer.

⁶ Miljøstyrelsens vejledning om "Administration af råstofloven, 3. september 2012

⁷ Miljø- og Fødevareministeriets (Miljøstyrelsen) bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering

	Som udgangspunkt er der ikke behov for nogen dispensationer eller tilladelser fra Vandløbsmyndigheden, Aabenraa Kommune. Overkørsel: Vejen til indvindingsområdet er en offentlig vej. Der skal søges om adgangstilladelse. Anden anvendelse til nuværende adgang. I ansøgningen skal det dokumenteret hvordan trafikafviklingen skal foregå. Der oplyses, at der daglig kører 90 lastbiler. Det fremgår ikke om det er frakørsler i belæst stand eller om det er til- og frakørsler. Ved 90 lastbiler i alt giver det 7,5 lastbil i timen. Den offentlige vej i Aabenraa kommune er en smal markvej med en bredde på ca. 2,5 m. Vejen er ikke egnet til den type trafik og mængde lastbiler der er beskrevet i ansøgningen. Lastbiler kan ikke passere hinanden uden at der også skal køres udenfor vejarealet. Herudover vil vejen blive beskadiget, så den ikke længere opfylder Vejlovens regler. OBS Det ser ud som om, at vejens sidste stykke ud til asfaltvejen har en anden status end offentligvej. Vejstrækningen er beliggende i Sønderborg kommune. Hvis dette er tilfælde, vil det kræve særskilt tilladelse af vejejer. Det fremgår af ansøgningen, at der årlig foretages indvinding af 15.000 m³ ler, hvilket svarer til ca. 1714 transporter med forvogn årlig til og fra området.	Regionen bemærker, at en overkørselstilladelse/tilladelse til etablering af adgangsvej til råstofgrave ikke er en del af samordningspligten jf. administratonscirkulæret⁶. Ansøger søger selv overkørselstilladelse hos Aabenraa Kommune. Ansøger har uddybet at det forventes at indvindingen foretages i løbet af én sæson i en periode på ca. 3 uger, altså inden for samme år, af hensyn til naboer og grundejers ønske om plantning af fredskov. Ved en indvinding af 15.000 m³ på 3 uger vil der køre ca. 45-50 lastbiler til og fra indvindingsområdet dagligt. Vejen belastes således af 90 -100 passager pr. dag. Der vil dermed være øget tung trafik i en kortvarig periode. Lastbilerne vil være læsset når de kører fra indvindingsarealet. Ansøger uddyber ligeledes; at der vil blive holdt opsyn med brugen af vejen og eventuelle slaghuller eller kørespor udbedres løbende. Vognmænd vil inden opstart af projektet blive gjort bekendt med omgivelserne og ønsket om at der skal tages hensyn i form af langsom kørsel.
--	---	---

	Generelt Ansøger skal inden vi kan tage stilling godtgøre, hvordan trafikken kan afvikles ved til- og frakørsel. Ansøger skal søge om gravetilladelse hvis de graver 3 m fra den offentlige vej samt nærmere vejens areal end svarende til 2 gange højdeforskellen mellem udgravningen og vejens areal. Ansøger skal godtgøre vedligeholdelse af vejen, så vejen konstant opfylder Vejlovens bestemmelser	Der stilles også krav til vognmændene om at der er kommunikations anlæg i bilerne. Så der kan kommunikeres om eventuel aktivitet på vejen ved ud og ind kørsel. Derved mindskes belastningen og risikoen for at to bilen skal passere hinanden på den smalle vej. Samt at andre trygt kan bevæge sig på vejen i den aktive periode. Ansøger oplyser at man vil orientere vognmændene, inden opstart af projektet, så de er bekendt med omgivelserne og ønsket om, at der skal tages hensyn i form af langsom kørsel. Ansøger stiller også krav til vognmændene om at der er kommunikations anlæg i bilerne, så der kan kommunikeres om eventuel aktivitet på vejen ved ud og ind kørsel. Derved mindskes belastningen og risikoen for at to lastbiler skal passere hinanden på den smalle vej og at øvrig trafik kan foregå. Om ansøger har eller kan opnå vejret, er et privatretligt anliggende mellem ansøgeren og ejeren af vejarealet. I tilfælde af uenighed henhører spørgsmålet under domstolene. Det fremgår af ansøgningen, at der ikke graves nærmere end 3 meter fra privat vej, naboskel og hegn, medmindre andet aftales med lodsejer og godkendes skriftligt af regionen. Efter de 3
--	---	---

		meter graves der ikke stejlere end med et skrånende anlæg på 1:2. Den planlagte gravedybde er ca. 1 meter under terræn. Der graves ikke under grundvands-spejlet. Regionen er opmærksom på, at ansøger skal søge om gravetilladelse, hvis der graves inden for 3 meter fra den offentlige vej, samt nærmere vejens areal end svarende til 2 gange højdeforskellen mellem udgravningen og vejens areal. Høringssvar er videresendt til ansøger. Ansøger er således gjort opmærksom på, at de selv skal søge overkørselstilladelse hos Aabenraa Kommune. Regionen tager oplysningen til efterretning, men vil bemærke, at regionen ikke kan stille vilkår i en screeningsafgørelse.
Sønderborg Kommune	Sønderborg kommune bemærker; Der er ligeledes et § 3 beskyttet vandløb ca. 90 meter syd for projektområdet. Vandløbet har et videreførløb til vandløbet (Adsbøl Bæk), som også er et beskyttet og målsat vandløb. Vandløbet hedder Adsbøl Bæk. Hvad med ophobning af vand i udgravningen? Bortskaffelse/udledning af vand fra udgravningen til dræn/recipient, må ikke ske uden en tilladelse fra myndigheden.	Regionen har tilføjet oplysningerne om vandløbet (Adsbøl Bæk) til screeningsskemaet. Høringssvar er videresendt til ansøger.

Vejdirektoratet	Vejdirektoratet har ingen bemærkninger til høring over udkast til afgørelse af, at der ikke er krav om en miljøvurdering efter miljøvurderingsloven i forbindelse med ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødbrændende ler på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune. Vi gør dog samtidig opmærksom på tidligere fremsendt bemærkninger til ansøgning om råstofindvinding på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune, jf. vedhæftede.	Høringssvar er videresendt til ansøger.
Museum Sønderjylland	Museet har noteret, at vores arkæologiske vurdering er med i udkastet på s. 5 under punktet Fortidsminder. Vi har også noteret, at vores udtalelse er med i screeningsskemaet under pkt. 44. Vi ser gerne, at vores fulde udtalelse vedlægges som bilag eller på anden vis sendes direkte til indvinder. Jeg vedhæfter den for nemheds skyld.	Høringssvar er videresendt til ansøger.
Haderslev stift	Haderslev Stift har ingen bemærkninger til udkastet til screeningsafgørelse i forbindelse med ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding på matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa Kommune.	Ingen bemærkninger.

Klagevejledning

Region Syddanmarks afgørelse efter miljøvurderingsloven kan for så vidt angår retlige spørgsmål påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettigede er: Miljøministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indsendes elektronisk via klageportalen, som man finder et link til på forsiden af [Nævnenes Hus](#), hvor man logger ind med f.eks. MIT-ID.

Klagen videresendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

For behandling af klagen skal der betales et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for Region Syddanmark i klageportalen senest den [DATO] kl. 23.59.

Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Klage har ikke opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra offentliggørelsen af denne afgørelse.

Offentliggørelse af afgørelsen

Øvrigt

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til undertegnede.

venlig hilsen

Susanne Roug Pedersen
geolog

Bilag 1- Oversigtskort

RÅSTOFGRAVNING I DIT OMRÅDE

Der er blevet ansøgt om at grave råstoffer i dit område.

HVAD SKER DER NU

Ansøgningen bliver nu behandlet af Region Syddanmark, hvor vi først undersøger, om projektet vil give væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Før vi træffer denne afgørelse (screeningsafgørelsen), kan du komme med dine bemærkninger.

HVAD SKER SENERE

Du bliver hørt for anden gang, inden vi træffer endelig afgørelse om, hvorvidt projektet kan lade sig gøre.

Du kan også klage over den endelige afgørelse, hvis klagenævnet mener, at du er klageberettiget.

KONTAKT

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at kontakte regionen på tlf. 76 63 19 17 eller send e-post til: vjkr@rsyd.dk

Sagsbehandler: «personnavn»
 E-mail: srp@rsyd.dk
 Dato: 27. marts 2026
 Journal nr.: 25/10275

Skema til brug ved screening af projekter på bilag 2

Kriterier iht. bilag 6 i lovbek. nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Nedenstående skema omfatter kriterier jf. bilag 6 til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering. Oplysningerne i skemaet er baseret på oplysninger fra ansøger om projektets karakteristika mm. i råstofansøgning af 16-12-2024 med senere supplerende oplysninger af 04-12-2025 samt anmeldelse efter miljøvurderingsloven af 16-12-2024 Endvidere er statslig, regional og kommunal planlægning samt oplysninger indkommet ved høring af berørte myndigheder inddraget. Tilgængelige oplysninger om projektområdet fra relevante registre og geografiske informationssystemer så som Danmarks Miljøportal, PlansystemDK og MiljøGIS er inddraget i vurderingerne.

Projektets karakteristika

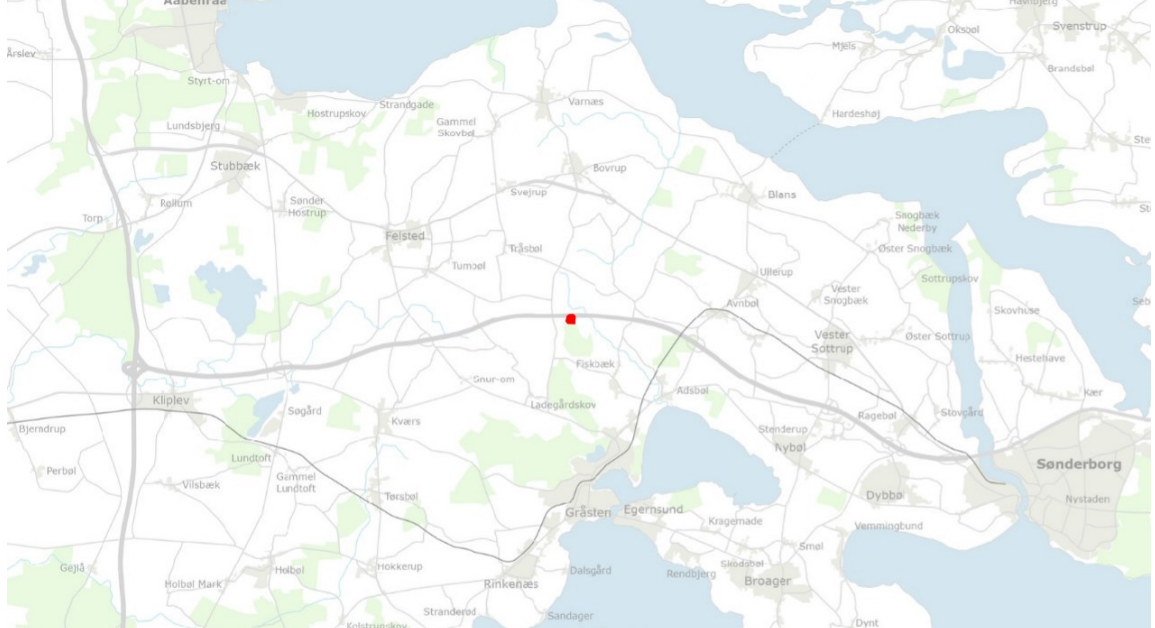
1. Projektbeskrivelse – jf. ansøgningen	Der ansøges om tilladelse til indvinding af rødbrændende ler i 5 år på dele af matr.nr. 349 Tråsbøl, Feltsted i Aabenraa Kommune. Det ansøgte areal er på ca. 2,3 ha og er beliggende inden for interessområde for ler udlagt i Råstofplan 2020. Ønsket om at få tilladelse til ler indvinding er på baggrund af, at lodsejer ønsker skovrejsning på arealet hurtigst muligt. For at imødekomme lodsejer ansøges om en årlig indvinding på op til 15.000 m³. Derved kan området være gravet af i løbet af én sæson. Der indvindes ikke under grundvandsspejlet. Gravedybden 0,8 meter, og hertil kommer et muldlag på 0,3 meter. Indvindingen foregår i tørvejr i sommerhalvåret (medio april-ultimo september) og er projekteret, at foregå i graveetaper som indviningen skrider frem. Leret udgraves med 1 gravemaskine og læsses direkte fra gravemaskine på lastbil, som kører leret til forarbejdning på henholdsvis Matzens teglværk Gråsten, Vesterled teglværk og Petersen tegl nær Nybøl nor. Der opbevares ikke brændstof i graven.
--	---

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

2. Bygherre – navn, adresse, mail og telefonnummer	I/S Lertranskøb, Amtsvejen 23, 6400 Sønderborg, tlf. 23109140, mail: pc.lertrans@outlook.dk
3. Bygherres kontaktperson, mail og telefonnummer	Peter Christensen, I/S Lertranskøb, Amtsvejen 23, 6400 Sønderborg, tlf. 23109140, mail: pc.lertrans@outlook.dk
4. Projektets placering og arealbehov i ha	Det ansøgte areal er på ca. 2,3 ha og er beliggende inden for interesseområde for ler udlagt i Råstofplan 2020. Det ansøgte areal støder op til Sønderborg motorvejen og ligger lige syd for denne. Anslået areal med interesse 1,85 ha. Arealet ligger ca. 5 km nord for Gråsten, 14 km vest for Sønderborg og 4 km syd for Bovrup i Aabenraa Kommune.
5. Oversigtskort	

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

6. Projektets behov for råstoffer – type og mængde i anlægs- og driftsfasen	Da der er tale om ler indvinding er der ingen behov for at tilføre råstoffer.
7. Projektets behov for vand – kvalitet og mængde i anlægsfasen og driftsfasen	Der vil sandsynligvis ikke være behov for vand i projektet. Skulle der dog være brug for bekæmpelse af støv, vil dette ske ved vanding. Vandet vil være hanevand fra nærliggende teglværk.
8. Mængden og typen af affald som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Der genereres ikke affald i forbindelse med indvindingen af rødbrændende ler.
9. Mængden og typen af spildevand som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Der genereres ikke spildevand i forbindelse med indvindingen af rødbrændende ler.

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
10. Er der andre ejere end bygherre?	ja			Lodsejer Jørgen Bertram, ejer af matr. nr. 349 Tråsbøl, Felsted.
11. Er der andre projekter eller aktiviteter i område, der sammen med det ansøgte medfører en påvirkning af miljøet (kumulative forhold)			nej	Inden for en radius på ca. 2,5 km findes 3 mindre aktive indvindingsarealer. Region Syddanmark vurderer, at der grundet projektets karakteristika med den meget kortvarige indvindingsperiode (én sæson) og efterfølgende efterbehandling til fredskov, ikke vil være væsentlig kumulation med andre projekter eller aktiviteter.
12. Forudsætter projektet etablering af yderligere vandforsyningskapacitet			nej	Der er ikke brug for vand til projektet. Skulle der opstå ekstrem tørke i indvindingsperioden og derved støv - bekæmpes det med vanding med hane vand fra nærliggende teglværk.
13. Kræver bortskaffelse af affald og spildevand ændringer af bestående ordninger?			nej	Der genereres ikke affald eller spildevand ved indvinding af rødbrændende ler. Der er kun mobile enheder på/i indvindingsområdet. Affald som skulle forekomme vil bliver transportere ud af indvindingsområdet og kørt til nærmeste modtager central. I dette tilfælde ligger området i

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Aabenraa kommune derfor vil Arwos blive benytte såfremt behovet opstå.
14. Overskrides de vejledende grænseværdier for støj?			nej	Støj reguleres efter Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder, Vejl. Nr. 5/1984. Der anvendes de grænseværdier, som gælder for områdetype 3 (områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse). Indvindingen foregår i tørvejr i sommerhalvåret (medio april- ultimo september) og foregår ved gravning i etaper, som indvindingen skrider frem. Indvindingen og efterbehandling planlægges gennemført i én og samme sæson hvis vejret tillader det. Der vil kun være en gravemaskine i brug til indvinding samt en lastbil til at transportere leret på. Der læsses direkte fra gravemaskine på lastbil, hvorved der ikke sker oparbejdning af leret på det ansøgte område. Maskinerne kører på blødt underlag på projektarealet. Dozeren vil kun blive anvendt til muldafrømning og efterbehandling I flg. graveplanen graves fra nord mod syd i to baner. I anlægsperioden afgrømmes muldjord og lægges langs siderne på banerne i nord -sydgående retning i en højde på 4-5 m. Muldjorden vil dermed fungere som støjvold i den periode hvor banen indvindes og indvinder begrænser eventuelle støjgener når mulden lægges op i volde mellem naboer og det aktive graveområde. Aktiviteter nær naboerne vil være begrænset dels pga. den korte indvindings periode, at der graves i baner med jordvold imellem samt at

Sagsbehandler: «personnavn»

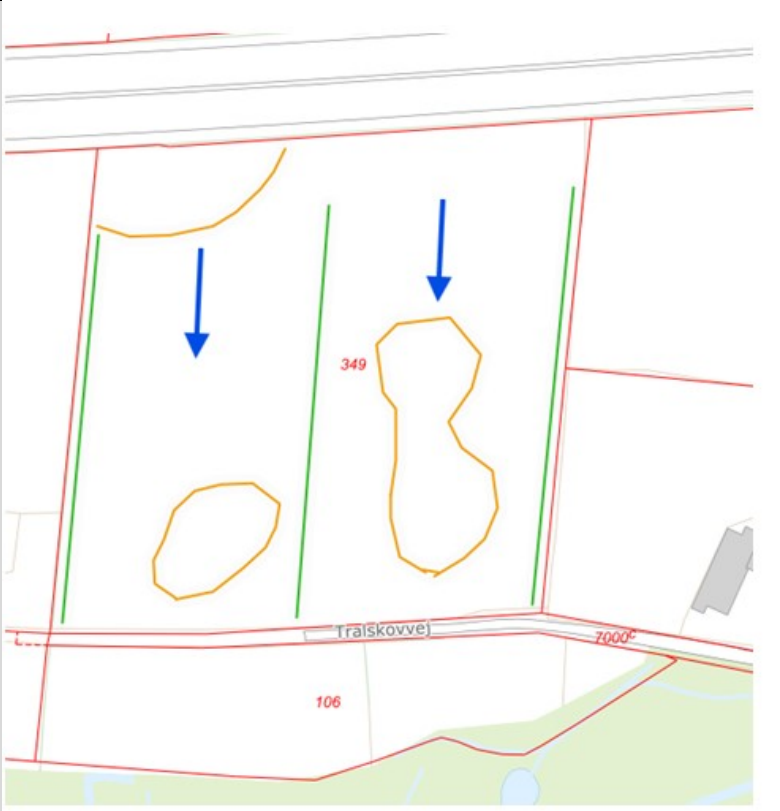
E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				der er lave områder med dårlige forekomster, som ikke vil blive indvundet på den sydlige del af matriklen, som er nærmest naboerne. Se fig. herunder.

Sagsbehandler: «personnavn»
 E-mail: srp@rsyd.dk
 Dato: 27. marts 2026
 Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				 Figuren viser graveretning og de to baner der graves i. De gule områder er arealer der ikke indvindes. Grønne linjer er jordvolde mellem etaperne.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Støjen i forbindelse med til - og fra kørsel vil påvirke beboerne langs Tralskovvej. Ansøger har beskrevet at lastbilerne vil køre til/fra indvindingsarealet ad Tralskovvej og der fra videre mod syd til Matzens teglværk i Gråsten og mod øst til Vesterled teglværk og Petersens tegl i Nybøl Nor. Tralskovvej er en grusvej med omkring liggende blød jord/ler som er stødabsorberende. Under frakørsel med det indvindende ler vil der blive ført opsyn med brugen af vejen. Skulle der opstå slaghuller eller køre spor - vil disse blive udbedret løbende. Al transport på den offentlige vej foregår med EU godkendte køretøjer som overholder gældende regler for vejtransport (støj). Iflg. ansøger orienteres vognmændene, inden opstart af projektet, så de er bekendt med omgivelserne og ønsket om, at der skal tages hensyn i form af langsom kørsel. Ansøger stiller også krav til vognmændene om at der er kommunikations anlæg i bilerne, så der kan kommunikeres om eventuel aktivitet på vejen ved ud og ind kørsel. Derved mindskes belastningen og risikoen for at to lastbiler skal passere hinanden på den smalle vej og at øvrig trafik kan foregå. I de 3 uger indvindingen foregår forventes ca. 40 lastbiler at køre til og fra projektarealet. Indvindingen står på i en meget kort periode. Arbejdet vurderes derudover til at kunne sidestilles med anlægsarbejder, som ved byggeri af veje og huse, hvor der i kortvarige perioder accepteres mindre overskridelser af de vejledende støjgrænser.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Støjen i forbindelse med til- og fra kørsel vil påvirke beboerne langs vejen når de kører til og fra indvindingsarealet via Tralskovvej, og derfra videre hhv. mod syd til Matzens teglværk i Gråsten øst og til Vesterled teglværk og Petersens tegl i Nybøl Nor. Det er regionens vurdering, at der med de valgte transportruter er taget mest muligt hensyn til naboer langs Tralskovvej ud fra de adgangsmuligheder, der er til projektarealet. Da belastningen, herunder støj ved forbikørsel fra hver enkelt lastbil således forgår under hensyntagen til naboer og vejens beskaffenhed og transporten foregår i en begrænset periode på ca. 3 uger, vurderer regionen, at støjen fra lastbilerne vil være af begrænset karakter, vurderes påvirkningen at være af underordnet betydning. Det er derfor Region Syddanmarks samlede vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil være til væsentligt gene.
15. Vil anlægget give anledning til vibrationsgener?			nej	Der anvendes ikke maskiner eller materiel, som vil give anledning til væsentlige vibrationsgener indenfor eller omkring det ansøgte område. Tidligere undersøgelser fra råstofgrave, herunder én lergrav, har vist, at en afstand på 25 meter er nok til, at der ikke er væsentlige påvirkninger på personer og bygninger. Da der holdes en afstand på minimum 30 meter til nærmeste bygninger, vurderes det, at anlægget ikke vil give anledning til vibrationsgener for omkringliggende beboelser.
16. Vil anlægget give anledning til støvgener?			nej	Der er ikke risiko for støvgener fra det ansøgte område, da ler sjældent tørrer helt ud, og dermed giver anledning til støvgener. Sker udtørring

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				på de åbne graveflader, vil disse blive støvdæmpet med vand. Transport ind og ud af graven med lastbiler vil kunne støve, men støvgenerne kan begrænses ved vanding af adgangsvejene.
17. Vil anlægget give anledning til lugtgener?			nej	Lergravning medfører ikke lugtgener.
18. Vil anlægget give anledning til lysgener?			nej	Da der udelukkende indvindes i dagtimerne i sommerhalvåret, er der ikke behov for belysning, som kan medføre lysgener uden for projektområdet.
19. Må anlægget forventes at udgøre en særlig risiko for uheld?			nej	Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen, og der er ikke en særlig risiko for uheld i forbindelse med anlæg eller drift af lergraven.
20. Overskrides de vejledende grænseværdier for luftforurening?			nej	I forbindelse med selve råstofindvindingen vil gravemaskinen og lastbiler til og fra området forurene luften med især NOx og partikler, som kan påvirke menneskers sundhed. Indvindingen foregår i korte kampagner på 1 til 2 uger ad gangen i sommerhalvåret i tørre perioder og vil foregå i åbent land, hvor der vil ske en opblanding og stor fortynding af de udledte stoffer, og dermed vil luftkvaliteten ikke blive påvirket væsentligt.
21. Vil projektet udgøre en risiko for vandforurening (grundvand og overfladevand)?			nej	Hele projektområdet ligger i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og delvist inden for indvindingsområde til Vester Sottrup Vandværk. Nærmeste boring (DGU. nr. 169.624) er en vandforsyningsboring til Tornhøj Vandværk ligger ca. 585 m nordvest for projektområdet med et grundvandsspejl ca. 27,31 meter under terræn og en filtersætning i niveauet 52-58 m u.t.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Der vil ikke blive gravet under grundvandsspejlet i forbindelse med lerindvindingsprojektet. Der vil dermed heller ikke opstå en lokal sænkning af grundvand som følge af indvindingen. Idet der ikke vil blive gravet under grundvandsspejlet eller gravet direkte i nogle overfladevandsforekomster, vurderes der ikke at være nogen risiko for, at projektet kan påvirke omkringliggende overfladevandsforekomster, hvor nærmeste forekomst er den beskyttede sø ca. 60 meter syd og mose ca. 65 m syd øst for projektområdet. Indvinding af ler udgør ikke en væsentlig risiko for forurening af grundvand eller overfladevand. Risiko for grundvandet består i risiko for spild og lækage af drivmidler og hydraulikolie ved påkørsler, uheld, mv. risikoen for lækage og spild er lille, da evt. spild vil ske under drift og vil derfor blive opdaget umiddelbart, hvilket betyder, at risikoen for forurening af grundvandet er meget lille. Der opbevares og håndteres ikke miljøfremmede stoffer (brændstoffer mv.) i lergraven. Tankning af materiel sker uden for lergraven, og vedligehold af maskiner sker på værksted. Samlet set vurderes grundvandet ikke at blive mere sårbart overfor forurening under eller efter råstofindvindingen.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Projektets placering

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
22. Forudsætter projektet ændring af den eksisterende areal-anvendelse?	ja			Det ansøgte område anvendes i dag til jordbrugsmæssige formål. Efter endt råstofindvinding ønskes arealet efterbehandlet til fredskov.
23. Forudsætter projektet ændring af en eksisterende lokalplan for området?			nej	Der er ikke nogen vedtaget lokalplan eller lokalplan i forslag på det ansøgte område. Området er udpeget som værdifuldt landbrugsområde, skovrejsningsområde, støjbelastet område, økologisk forbindelsesområde og naturbeskyttelses område.
24. Forudsætter projektet ændring af kommuneplanen?			nej	Indvindingen forudsætter ikke en ændring af de udpegede områder i kommuneplanen, da arealet ønskes omdannet til fredskov.
25. Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer ud over hvad der fremgår af gældende kommune- og lokalplaner?			nej	Projektet vil ikke medføre ændring af naboarealernes anvendelse.
26. Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets råstoffer?			nej	Det ansøgte projekt omhandler indvinding af rødbrændende ler, hvor med området vil blive anvendt til råstofindvinding. Når den rødbrændende ler er indvundet er ressourcen dermed udnyttet.
27. Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand?			nej	Projektområdet ligger i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og inden for indvindingsopland til Vester Sottrup Vandværk. Vester Sottrup Vandværk indvinder fra tre borer DGU nr. 169.475, 169.556 og 169.561, beliggende ca. 6,5 km øst for projektområdet i Vester Sottrup by. Samtlige borer er filtersat i et dybrereliggende grundvandsmagasin – det nedre magasin (Bastrup Sand). Borerne er filtersat i intervallet mellem 54,5 og 64 meter under terræn, og der er registreret et vandspejl mellem 28,78 og 29,88 meter under terræn.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Råstofindvindingen drejer sig om indvinding af rødbrændende ler til en dybde af ca. 1 meter under terræn, og da det terrænnære grundvand ligger 1-2 meter under terræn jf. oplysninger fra ansøger, vil der ikke blive gravet under grundvandsspejlet i forbindelse med lerindvindingsprojektet. Risiko for grundvandet består i risiko for spild og lækage af drivmidler og hydraulikolie ved påkørsler, uheld, mv. Risikoen for lækage og spild er lille, da evt. spild vil ske under drift og derfor vil blive opdaget umiddelbart, hvilket betyder, at risikoen for forurening af grundvandet er meget lille. Samlet set vurderes lerindvindingen hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen eller efter endt gravning at udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand.
28. Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder?			nej	Nærmeste forekomst af sårbare vådområder er en beskyttet sø, der ligger ca. 60 meter mod syd og en beskyttet mose ca 65 meter mod syd-øst. Der vil kun indvindes til en dybde af ca. 0,85 meter inkl. muldlaget, og der vil ikke blive gravet under grundvandsspejlet i forbindelse med lerindvindingsprojektet. Der vil dermed heller ikke opstå en lokal sænkning af grundvand som følge af indvindingen. Der vurderes derfor ikke at være nogen risiko for, at projektet kan påvirke omkringliggende sårbare vådområder.
29. Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?			nej	Projektområdet ligger mere end 3 km fra kysten og dermed uden for kystnærhedszonens beskyttelseslinje.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
30. Forudsætter projektet rydning af skov?			nej	Der er ikke skov indenfor projektområdet. Hele projektområdet ligger inden for skovbyggelinje.
31. Vil projektet være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater eller naturparker?			nej	Projektet er ikke beliggende inden for reservater eller naturparker på det ansøgte område. Råstofgravningen med den efterfølgende påtænkte efterbehandling vil ikke være en hindring for etablering af reservater eller naturparker.
32. Tænkes projektet placeret i Vadehavsområdet?			nej	Det ansøgte område ligger ikke i Vadehavsområdet.
33. Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder nationalt?			nej	I en afstand af ca. 60 meter mod syd fra projektområdet er der registreret en sø, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Øvrige beskyttede søer ligger mere end 60 meter fra området. Desuden er der en beskyttet mose ca. 65 meter sydøst for projektområdet. En beskyttet å løber igennem mosen i en afstand af ca. 90 meter fra projektområdet. Der vil ikke blive gravet under grundvandsspejlet i forbindelse med lerindvindingsprojektet. Der vil dermed heller ikke opstå en lokal sænkning af grundvand som følge af indvindingen. Projektområdet er kuperet, men udgør ikke et væsentligt topografisk opland til søen eller andre, mere fjernliggende beskyttede naturtyper. Der er derfor ingen risiko for, at projektet kan påvirke de beskyttede naturtyper. Der er ingen fredede områder i nærheden af projektområdet.
34. Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder internationalt (Natura 2000)?			nej	Natura 2000-væsentlighedsvurdering iht. § 6, stk. 1 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" nr. 1098 af 21/08/2023 (Habitatbekendtgørelsen):

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde støder op til projektområdet. Der er tale om Natura 2000-område nr. 94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, som omfatter Habitatområde H83 og Fuglebeskyttelsesområde F68, og med et samlet areal på 879 ha. Natura 2000-område nr. 94 er jf. Natura 2000-plan 2022-2027 beliggende nordvest for Gråsten i Sønderborg Kommune. Området består af flere skove, Rinkenæs Skov, Dyrehaven, Tralskov og Rode Skov - også kaldet Gråstenskovene. Skovene er meget varierede og består overvejende af gammel løvskov. Bøgeskov på muldbund er den mest udbredte naturtype, men også egeblandskov og elle- og aske-skov er udbredt i området. Hvepsevågen yngler flere steder i skovene, mens rødrygget tornskade findes i nogle af de mere åbne områder i den vestlige del af fuglebeskyttelsesområdet. Skovområderne rummer desuden et stort antal småsøer. <i>Udpegningsgrundlag</i> Habitatområde H83 og Fuglebeskyttelsesområde F68 i gældende Natura 2000-plan 2022-2027 har følgende udpegningsgrundlag:

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. De konkrete målsætninger for området er generelt, at den samlede forekomst af naturtyper, arter- og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det. <i>Projektets potentielle påvirkninger</i> Miljøpåvirkning som følge af den ansøgte lerindvinding er meget lokal. Støj, støv, vibrationer og emissioner af kvælstofoxider uddør eller fortryndes inden for kort afstand og vil derfor kun kunne påvirke de helt nære omgivelser til graveområdet og vil dermed ikke medføre påvirkninger på Natura 2000-område nr. 94 eller mere fjerntliggende Natura 2000 områder. Det skyldes projektets karakter, hvor der kun anvendes 1 maskine til indvindingen, og at leret køres direkte til teglværk uden forarbejdning i projektområdet. Derudover foregår indvindingen i korte kampagner få uger ad gangen i sommerhalvåret og alene over grundvandsspejl uden væsentlig terrænændring og uden en lokal sænkning af grundvandet som følge af indvindingen. Der udledes endvidere hverken overfladevand eller spildevand i forbindelse med indvindingen. Påvirkningen fra selve lerindvindingen vil dermed ikke strække sig ind i Natura 2000-område 94 eller andre Natura 2000 områder.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Rørhøg, isfugl, hvepsevåge eller rødrygget tornskade er ikke observeret inden for projektområdet eller dets nærhed (jf. opslag i DOFbasen). På baggrund af observationer i DOFbasen og projektområdets anvendelse som konventionelt drevet landbrugsjord, vurderes projektet ikke at beskadige yngle- eller rasteområde for fuglearter på udpegningsgrundlaget. Samlet set vurderes arterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet ikke at blive påvirket. Grundet projektområdets anvendelse som konventionelt drevet landbrugsjord og projektets karakter, hvor indvindingen foregår i korte kampagner på få uger ad gangen, vurderes fuglearter på udpegningsgrundlaget i andre, mere fjerntliggende fuglebeskyttelsesområder ikke at blive påvirket af projektet. Det vurderes, at på grund af projektets karakter kan det udelukkes, at råstofindvindingen inden for det ansøgte område vil påvirke arter, naturtyper eller fugle på Natura 2000-områders udpegningsgrundlag eller områders integritet hverken i sig selv eller i kumulation med andre aktiviteter eller råstofindvindingsprojekter nær projektområdet. <i>Kumulative effekter</i> Vurderingen af kumulative virkninger er baseret på ovenstående vurderinger i kombination med andre planer eller projekter, som kan medføre en kumulativ miljøpåvirkning. Der er ikke andre planer eller projekter i nærområdet, og der vil derfor ikke være nogle kumulative effekter. <i>Samlet vurdering</i> Region Syddanmark vurderer således samlet set, at projektet hverken direkte eller indirekte vil påvirke bevaringsmålsætningerne for Natura

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				2000-område nr. 94 eller mere fjerntliggende Natura 2000 områder væsentligt, og der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering.
35. Forventes området at rumme beskyttede arter efter bilag IV?			nej	I henhold til § 10 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" nr. 1098 af 21/08/2023 (Habitatbekendtgørelsen) vurderes det, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyrearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge plantearter ligeledes optaget på bilag IV. Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (2007, 2023 og 2024) samt artsrapporter udgivet ifm. NOVANA-programmet kan følgende bilag IV-arter have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted i området omkring projektarealet: Vandflagermus, sydflagermus, troldflagermus, pipistrelflagermus, odder, stor vandsalamander (seneste reg.fund i 2001 i Arter.dk), spidssnudet frø og løvfrø. Der er foretaget opslag på Naturbasen.dk, Miljøportalen og Arter.dk med henblik på at undersøge artsregistreringer, og der er anvendt orthofotos til at udpege potentielle levesteder. Ved opslag i Naturbasen.dk er der ikke observationer af bilag IV arter eller andre beskyttede arter. På Arter.dk observationer af fund af Rødgente og Lærkefalk <i>Lærkefalk</i> Der er observeret Lærkefalk inden for ca. 500 m fra projektarealet i senest i september 2025 jf. Arter.dk. Den optimale ynglebiotop består af

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				ældre, lysåben nåle- eller løvskov, gerne agerland med søer - lune områder med rigt insekt- og småfugleliv, typisk ved fugtige enge, store moser og hedestrækninger. Lærkefalken jager op til 5 km fra reden hvilket gør det vanskeligt at registrere ynglefund af arten. <i>Rød Glente</i> Der er flere observationer af Rød Glente i området både nord og syd for motorvejen i både før og efter 2015 jf. Arter.dk . Den røde glente yngler i åbne landskaber med spredte skove, gerne i nærheden af vandløb, søer eller moser. Den fouragerer ofte ved skovbryn og andre lysåbne habitater. <i>Flagermus</i> Der er ikke registreret flagermusarter inden for eller i umiddelbar nærheden af projektområdet. I Arter.dk er der registreret arterne vandflagermus, sydflagermus, troldflagermus, pipistrelflagermus i Gråsten-skovene/Roden Skov mere end 2 km fra projektarealet. Projektområdet består af landbrugsareal med et læhegn i den vestlige matrikelgrænse. Det vurderes, at der ikke er yngle- eller rasteområder for flagermus, som vil blive påvirket i forbindelse med det ansøgte projekt, da der ikke vil blive fældet træer/læhegn eller nedrevet bygninger i projektet. Projektet vurderes heller ikke at påvirke ledelinjer, da der der ikke ændre på læhegn eller fælles træer på eller omkring projektarealet. Da flagermus er nataktive, vurderes forstyrrelse fra maskiner og køretøjer ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af flagermus eller at påvirke den økologiske funktionalitet for flagermus i eller omkring projektområdet.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				<i>Odder</i> Nærmeste registrering af odder er ca. 3,8 km vest for projektområdet. Der er ikke registreret odder indenfor eller i umiddelbar nærhed af projektområdet. Uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder med gode skjulemuligheder i vegetationen udgør odderens yngle- og rasteområder. Projektområdet vurderes ikke at rumme egnede yngle- og rasteområder for odder. <i>Markfirben</i> Der er ikke registreret markfirben indenfor eller i nærheden af projektområdet. Der er ingen skrænter eller lignende, som vil kunne udgøre levested for markfirben, og da projektområdet udgøres af landbrugsareal, vurderes området ikke at være et egnet yngle- og rasteområde for markfirben. <i>Stor vandsalamander og spidssnudet frø</i> Der er ikke registreret stor vandsalamander, spidssnudet frø eller løvfrø indenfor eller i nærheden af projektområdet. Arterne trives bedst i rene vandhuller, som ligger lysåbent, og som er fri for fisk. Arternes rasteområder på land ligger oftest nær vandhullet, hvor der er gode skjulesteder. Der vil ikke blive gravet i vandhuller eller under grundvandsspejlet i forbindelse med lerindvindingsprojektet. Der vil heller ikke blive etableret vandhuller og da projektområdet udgøres af landbrugsarealer, vurderes området ikke at indeholde egnede yngle- eller rasteområder for arterne. Nærmeste registreringer er fra før 2015 og i en afstand på ca. 1,5-2 km for Stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				<i>Løvfrø</i> Der er ikke registreret løvfrø indenfor eller i nærheden af projektområdet. Arten trives i varieret landskab med haver, levende hegn, skovbryn, udtørret vandhuller og engarealer. Da projektområdet udgøres af landbrugsareal, vurderes området ikke at være egnet som yngle- og rasteområde for løvfrø. Nærmste registrering er ca. 2 km syd for projektarealet. <i>Samlet vurdering af bilag IV arter</i> Region Syddanmark vurderer samlet set, at projektet ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyrearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge plantearter, som ligeledes er optaget på bilag IV.
36. Forventes området at rumme danske rødlistearter?			nej	Der er ikke registreret rødliste arter på projektområdet.
37. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for overfladevand allerede er overskredet?			nej	Ifølge Vandområdeplanerne 2021-2027 er der ingen målsatte vandløb, søer eller kystvande indenfor projektområdet. Nærmeste målsatte vandløb er unavngiven med DK ID 08117_x. Vandløbet løber ca. 30 m øst for projektarealet som løber ud i Nybøl Nor. Vandløbet er vurderet til samlet høj økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand jf. Vandområdeplanerne 2021-2027. Vandløbet er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Nærmeste målsatte søer er Margrethe Sø (DK ID 11105) og Gråsten Slotssø (DK ID 114), der begge ligger i en afstand af ca. 3,5 km syd for projektområdet. Søerne er hhv. vurderet til moderat økologisk tilstand og ukendt dårlig økologisk tilstand og til hhv. moderat kemisk tilstand

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				og ikke-god kemisk tilstand, jf. Vandområdeplanerne 2021-2027. Søerne er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Nærmeste målsatte kystvand er Nybøl Nor (DK ID 110), som ligger i en afstand af ca. 3,6 km sydøst for projektområdet. Kystvandet er vurderet til ringe økologisk tilstand og ikke god kemisk tilstand, jf. Vandområdeplanerne 2021-2027. Kystvandet er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Der er tale om et lerindvindingsprojekt, hvor der ikke vil blive gravet under grundvandsspejl, og der vil ikke blive udledt vand i forbindelse med indvinding. I forbindelse med efterbehandling forberedes til skovrejsning. Når indvindingen afsluttes vil der ikke længere være intensiv landbrugsdrift på arealet. Ud fra ovenstående samt afstanden til vandløb, sø og kystvand, vurderes lerindvindingen ikke at forringe overfladevandområders økologiske eller kemiske tilstand, og det vurderes, at lerindvindingen ikke hindrer fremtidig målopfyldelse af den økologiske eller kemiske tilstand.
38. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for grundvand allerede er overskredet?			nej	Ifølge Vandområdeplanerne 2021-2027 findes der en terrænnær grundvandsforekomst (dkmj_391_ks), en regional forekomst (dkmj_2_ks) og tre dybe grundvandsforekomster (dkmj_816_ps og dkmj_1051_ps samt dkmj_965_ks_965_ks) under det ansøgte område. Den terrænnære grundvandsforekomst har god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, mens den regionale forekomst har god kvantitativ tilstand og ringe kemisk tilstand. Alle tre dybe grundvandsforekomster begge har god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Grundvandsforekomsterne er målsat til god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Der foretages ikke lerindvinding under grundvandsspejl. Indvinding af ler påvirker ikke grundvandsforekomsters kvantitative tilstand, idet hverken grundvandsstanden eller grundvandets strømningsretning påvirkes, og dermed er der heller ikke risiko for indtrængning af saltvand eller andre uønskede stoffer. Det følger heraf, at der ligeledes ikke er risiko for påvirkning af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer. Lerindvinding påvirker som udgangspunkt ikke grundvandsforekomsters kemiske tilstand. Afgravningen af ler vil medføre en ubetydelig ændring af den naturlige beskyttelse af grundvandet, da der fortsat vil være et betydeligt beskyttende lerdække over grundvandsforekomsterne. Der vurderes endvidere ikke at være risiko for akkumulation eller udfældning af naturligt forekommende stoffer, som kan påvirke forekomsternes kemiske tilstand. Det følger heraf også, at der ikke er risiko for påvirkning af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer. Der efterbehandles til fredsskov. Det vurderes, at den kemiske tilstand af grundvandsforekomsterne stadig kan opretholdes, da grundvandets sårbarhed ikke øges i et omfang, der kan have betydning for forekomsternes kemiske tilstand.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
				Samlet vurderes lerindvindingsprojektet ikke at forringe kvantitativ eller kemisk tilstand af forekomsterne eller at hindre fremtidig opfyldelse af de fastlagte miljømål for grundvandsforekomsterne.
39. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for naturområder allerede er overskredet?			nej	
40. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for boligområder (støj/lys og luft) allerede er overskredet?			nej	Projektområdet ligger inden for zonerne med motorvejens trafikstøj på mellem 60-70 dB jf. støjkort over udbredelse af støj fra motorvejen. Indvindingen af rødbrændende ler vurderes ikke at påvirke området yderligere i forhold til vejledende grænseværdier for støj, idet der anvendes en maskine ad gangen til indvindingen og at der kun kan læsses 1 lastbil ad gangen.
41. Tænkes projektet etableret i et tæt befolket område?			nej	Projektområdet ligger i landområde med spredt bebyggelse bestående af landejendomme. Projektets karakter med relativt kortvarige indvindingskampagner og hurtig efterbehandling bevirker, at gener for omgivelserne vil være meget begrænsede og ikke væsentlige
42. Kan projektet påvirke historiske landskabstræk?			nej	Projektområdet ligger ikke inden for udpegning af kulturhistorisk bevaringsværdi. Da der kun vil ske gravning til maksimalt 1 meter under terrænet, forventes der ikke at ville ske nogen væsentlig landskabelig påvirkning.
43. Kan projektet påvirke kulturelle landskabstræk?			nej	Projektområdet ligger ikke inden for udpegning af værdifulde kulturmiljøer, og der er ikke beskyttede sten- eller jorddiger inden for projektområdet. Da der kun vil ske gravning til ca. 1 meter under terrænet, forventes der ikke at ville ske nogen væsentlig landskabelig påvirkning. Nærmeste kirkebyggelinje omfatter Adsbøl Kirke og er beliggende ca. 3 km sydøst for projektområdet. Projektet vurderes derfor ikke at påvirke Varnæs Kirkes landskabelige eller kirkelige interesser.

Sagsbehandler: «personnavn»
 E-mail: srp@rsyd.dk
 Dato: 27. marts 2026
 Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
44. Kan projektet påvirke arkæologiske værdier/landskabstræk?			nej	Der er ikke registreret kulturarvsarealer, fredede eller ikke fredede fortidsminder, og området indeholder ikke fortidsmindebeskyttelseszoner til gravhøje. Museum Sønderjylland beskriver i deres høringssvar, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for planområdet. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for planområdet.
45. Kan projektet påvirke æstetiske landskabstræk?			nej	Projektområdet er beliggende inden for område udpeget som bevaringsværdigt landskab, jf. Kommuneplan 2015-2026 for Aabenraa Kommune. Landskabet ændres derimod permanent ved en sænkning på ca. 1 meter, når det rødbrændende ler bortgraves. Disse forhold vurderes ikke at udgøre en væsentlig miljøpåvirkning af de æstetiske landskabstræk.
46. Kan projektet påvirke geologiske landskabstræk?			nej	Projektområdet ligger uden for værdifulde geologiske områder, jf. plan-data. Da der kun sker gravning af ler til ca. 1 meter under terræn, vurderes der ikke at ville ske nogen væsentlig påvirkning af de geologiske landskabstræk og en hindring for gennemførelse af det ansøgte projekt.

Arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

47. Den forventede miljøpåvirknings geografiske udstrækning i areal	Den forventede miljøpåvirkning fra råstofindvindingen er lokal og knyttet til selve projektområdet og dets nære omgivelser. Påvirkningens geografiske udstrækning forventes således at være begrænset til det ansøgte område på ca. 2,3 ha. Dertil kommer transportvejene, hvor der vil være en kortvarig periode med øget tung trafik
---	--

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

48. Omfanget af personer der forventes berørt af miljøpåvirkningen	Der ligger 9 ejendomme inden for 300 meter af det ansøgte området der potentielt kan blive berørt af øget tung trafik hvoraf 1 ejendom ligger ca. 75 m øst for området og 1 ejendom ligger ca. 110 m vest for området.
--	--

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
49. Er området, hvor anlægget tænkes placeret, sårbar overfor den forventede miljøpåvirkning?			nej	Projektområdet vurderes ikke at være sårbart overfor den forventede miljøpåvirkning.
50. Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige enkeltvis?			nej	Det er sandsynligt at der vil være en påvirkning af omkringboende i 3 deger indvindingen forventes at foregå i. Støj fra råstofindvinding, læsning og udlevering forventes ikke at være væsentlig enkeltvis. De identificerede påvirkninger forventes ikke at være væsentlige hverken enkeltvis eller samlet.
51. Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige samlet?			nej	Det forventes ikke, at miljøpåvirkningerne er væsentlige samlet på baggrund af den korte varighed på årsbasis, driftstider, fraværende vandforbrug samt antallet af maskiner.
52. Vil den forventede miljøpåvirkning række ud over kommunen?	ja			Transport af ler vil foregå over kommunegrænsen, da teglværkerne ligger i Sønderborg Kommune. Der vil derfor kunne være en påvirkning over kommunegrænsen i forhold til trafik.
53. Vil den forventede miljøpåvirkning berøre nabolande?			nej	Råstofindvinding påvirker kun miljøet lokalt omkring projektområdet og nærmeste transportveje.
54. Må den samlede miljøpåvirkning betegnes som kompleks			nej	Indvinding af rødbrændende ler er en velkendt projekttype, hvor den samlede miljøpåvirkning er ikke kompleks.

Sagsbehandler: «personnavn»

E-mail: srp@rsyd.dk

Dato: 27. marts 2026

Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
55. Er der stor sandsynlighed for miljøpåvirkningen?	ja			Miljøpåvirkningen fra indvindingen af råstoffer og transport vil være begrænset, men ske med stor sandsynlighed.
56. Er påvirkningen af miljøet varig?			nej	Landskabet i projektområdet vil blive sænket med ca. 1 meter efter endt efterbehandling. Den landskabelige påvirkning vil være lille, men varig og ikke reversibel, hvorimod påvirkningen mht. trafik, støj, støv fra råstofindvindingen mv. ikke vil være varig, og vil ophøre med råstofindvindingen.
57. Er påvirkningen af miljøet hyppig?			nej	Indvinding og transporten med råstoffer vil ske i en periode på ca. 3. Påvirkningen med støj og trafik vil være konstant i driftsperioden inden for disse uger. Påvirkningen vil således være hyppig inden for indvindingperioden, men vil samlet set ikke at være hyppig inden for perioden for indvindingstilladelsen.
58. Er påvirkningen af miljøet irreversibel?	ja			Landskabet vil blive sænket med ca. 1 meter efter endt efterbehandling. Denne påvirkning vil være irreversibel. Påvirkning med støv, støj og trafik vil ophøre sammen med råstofindvindingens ophør indenfor 3, samt ved endelig efterbehandling.
59. Er der andre kumulative forhold?			nej	Der er landbrugsdrift i området med derad afledt brug af maskiner. Desuden er projektarealet er påvirket af støj fra motorvejen og ligger inden udbredelse af støj på mellem 60-70 dB fra motorvejen (døgnværdier). Det vurderes på baggrund af det beskrevne projekt, anlægsperioden, antal maskiner samt trafik til og fra projektområdet samt perioden hvor projektet foregår at der ikke er væsentlige kumulative forhold.

Sagsbehandler: «personnavn»
 E-mail: srp@rsyd.dk
 Dato: 27. marts 2026
 Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
60. Er det, jf. ansøgningen, muligt at begrænse indvirkningerne?	ja			Der etableres jordvolde af afrømmet muld langs siderne af de baner indvindingen foregår i, som vil fungere støjdæmpende overfor naboerne. Det vurderes at at støjgener for omgivelserne vil være meget begrænsede på grund af den korte indvindingsperiode og etableringen af jordvolde mod naboejendommen. Hvis der mod forventning opstår støvgener minimeres disse ved vanding.

Konklusion

Kriterium	Ja	Nej	Bemærkninger
61. Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at det ansøgte projekt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport?		nej	Ingen af de enkelte miljøpåvirkninger er vurderet at være væsentlige i sig selv eller samlet set. Råstofindvindingen etableres på ca. 2,3 ha i landzone. Indvindingen vil ikke medføre væsentlig påvirkning af beskyttede naturområder, beskyttet flora eller fauna, kulturelle eller landskabelige forhold. Der vil være støj fra råstofindvindingen i dagtimerne i de perioder der indvindes ler. Der etableres støjskærm mod nærmeste nabo og støjpåvirkningen vurderes at kunne overholde de vejledende støjgrænser for de nærmeste boliger i åbent land. Transporten med råstoffer fra arealet vil sandsynligvis påvirke beboere i omegnen, men det er i en meget begrænset periode (ca. 3 uger om året) i dagtimerne. Indvindingen forventes at kunne afsluttes i løbet af én sæson.

Sagsbehandler: «personnavn»
 E-mail: srp@rsyd.dk
 Dato: 27. marts 2026
 Journal nr.: 25/10275

Kriterium	Ja	Nej	Bemærkninger
			Påvirkningerne forventes ikke enkeltvist i forhold til nærværende ansøgning at være væsentlige. Det er regionens vurdering, at resultatet af screeningen af det ansøgte projekt ikke giver anledning til at antage at der skal udarbejdes en miljø-konsekvensrapport, da projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter eller vedtagne planer, antages at få nogen væsentlig påvirkning af miljøet.

Dato: 27-03-2026

Sagsbehandler: Susanne Roug Pedersen

Bilag 4 Udtalelse fra museet

Region Syddanmark

Att.: Susanne Roug Pedersen

Region Syddanmarks Journal nr.: 25/10275

Dato: 05.05.2025

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 25/7694

**Arkæologisk udtalelse vedr. erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. 349 Tråsbøl,
Felsted (Aabenraa Kommune).**

Arkæologisk udtalelse i henhold til Museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte projekt og har foretaget arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Projektbeskrivelse

Efter det oplyste er der ansøgt om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding i et område sydøst for Felsted og nord for Gråsten ved Bojskovskov. Planområdet omfatter matr.nr. 349 Tråsbøl, Felsted og andrager et samlet areal på ca. 2,3 ha.

Planområdet ligger i dag i dyrket mark/græs.

Topografisk beskrivelse

Planområdet ligger sydøst for Felsted ved Bojskovskov umiddelbart syd for Kliplev-Sønderborg-motorvejen. Området ligger i kuperet terræn. Syd for planområdet løber Fiskbæk, mens der nord for planområdet ligeledes løber et vandløb. Yderligere ligger Grøngrøft Mose mod vest (se kortbilag).

Tæt omkring området er der registreret flere væsentlige, jordfaste fortidsminder.

I forbindelse med etablering Kliplev-Sønderborg-motorvejen forundersøgte og efterfølgende udgravede Museet to arealer nordvest for planområdet (sb. 85 Felsted Sogn, HAM 4860 Ræveskov og sb. 94 Felsted Sogn, HAM 4978 Ræveskov II). Her blev fundet hhv. et treskibet hus fra yngre førromersk jernalder samt bopladsspor i form af gruber og spredt liggende stolpehuller inkl. to jernudvindingsovne (sb. 85) og en urnegravplads fra ældre romersk jernalder (sb. 94). I samme område er også udgravet et kulturlag fra overgangen mellem sen førromersk jernalder og ældre romersk jernalder (100 f.Kr.-100 e.Kr.) (sb. 93 Felsted Sogn, HAM 4979 Ræveskov III).

Foruden de udgravede arealer blev der også fundet fortidsminder, som ikke krævede større undersøgelse. Det drejer sig om sb. 91 Felsted Sogn umiddelbart nord for det aktuelle planområde. Her blev der fundet et eller flere kulturlag/udsmidslag, 4 gruber, 1 kogestensgrube

samt tre stolpehuller. Det formodes at tilhøre bopladsen ved sb. 85 Felsted Sogn).

Også nordøst for planområdet blev ved forundersøgelsen fundet gruber samt dele af mulige kulturlag uden fund (sb. 223 og 226 begge Ullerup Sogn).

Vi ved desuden af erfaring, at man i forhistorien foretrak at placere sine bo- og gravpladser højt i terrænet og tæt ved vand. Netop en sådan placering, som det pågældende planområde har.

Museets vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er **meget høj risiko** for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for de dele af planområdet, som ikke er destruerede.

Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for planområdet. Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da planområdet overstiger 5000 m² skal udgifterne til forundersøgelse if. Museumslovens §26.2 afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre.

De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi.

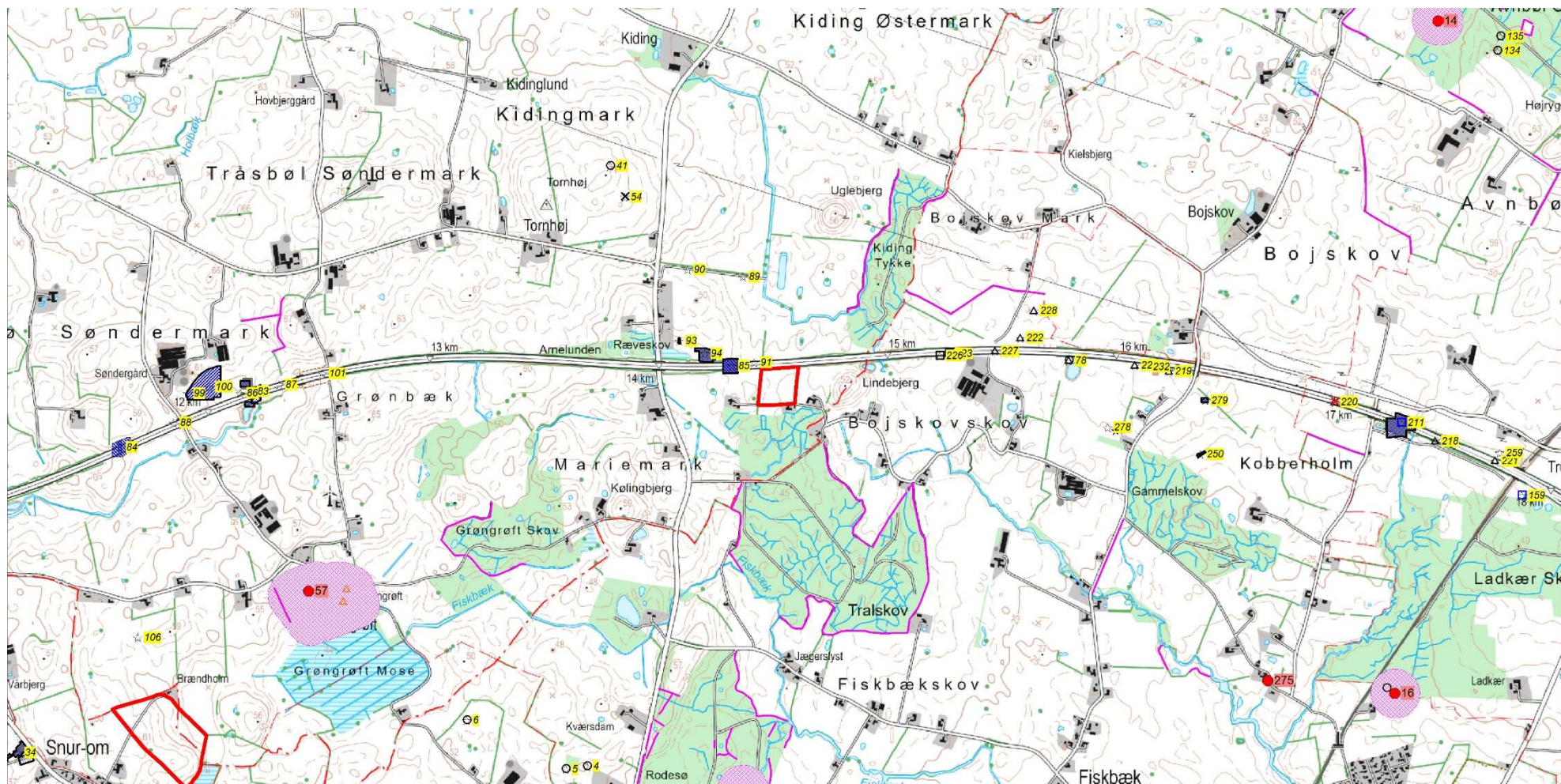
Yderligere sagsbehandling

Efter aftale med bygherre udarbejder Museum Sønderjylland - Arkæologi gerne et budget og en tidsplan for en forundersøgelse af området. Vi beder venligst bygherre oplyse CVR-nummer ved henvendelse.

Henvendelse til Pernille Kruse: 65 370 823/ pekr@msj.dk.

Med venlig hilsen

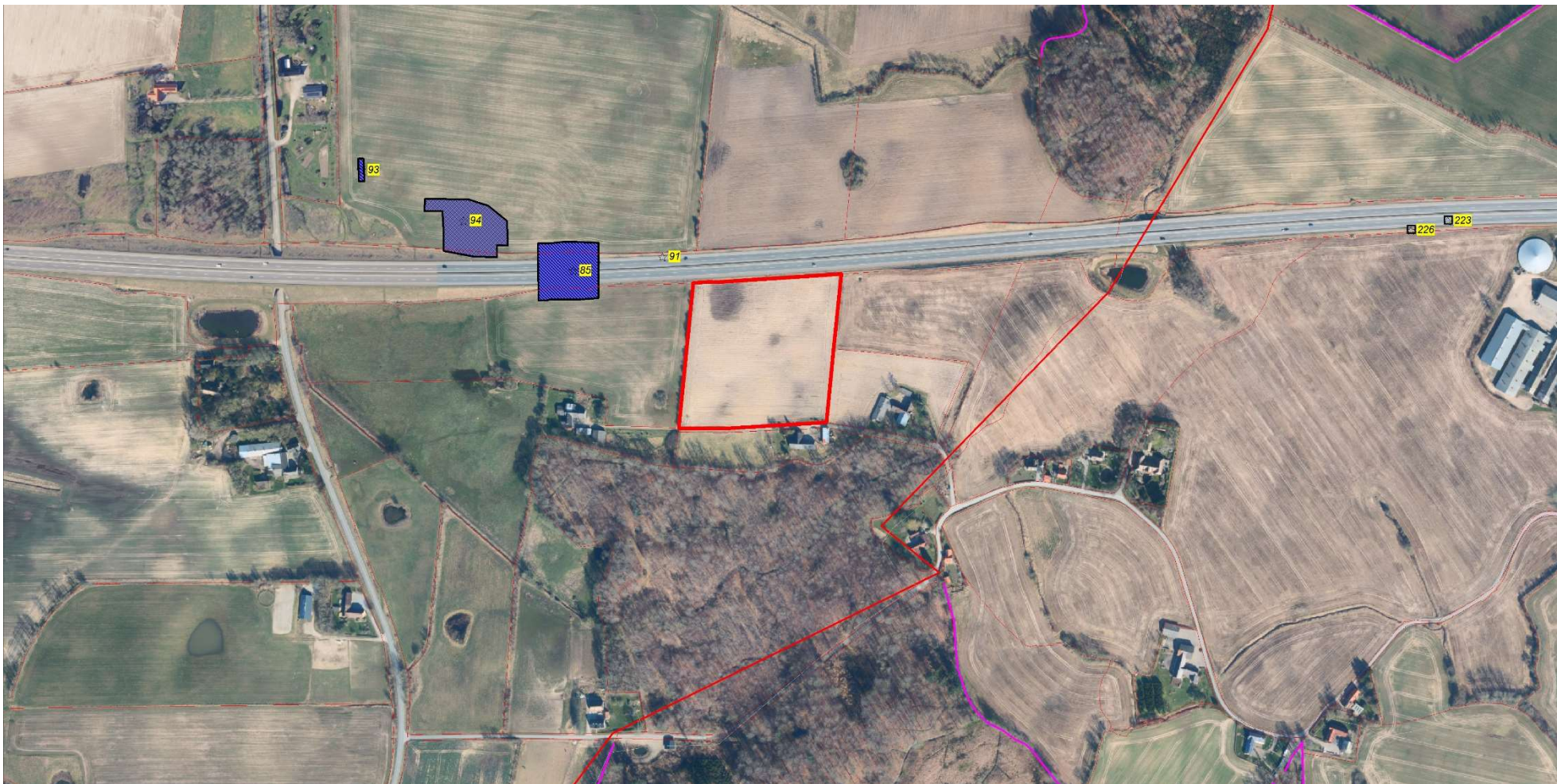
METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR
D +45 65 37 08 32| M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

Kortbilag til 25/7694 vedr. erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. 349 Tråsbøl, Felsted (Aabenraa Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Arkæologiske udgravningsområder er markeret med blå skravering.

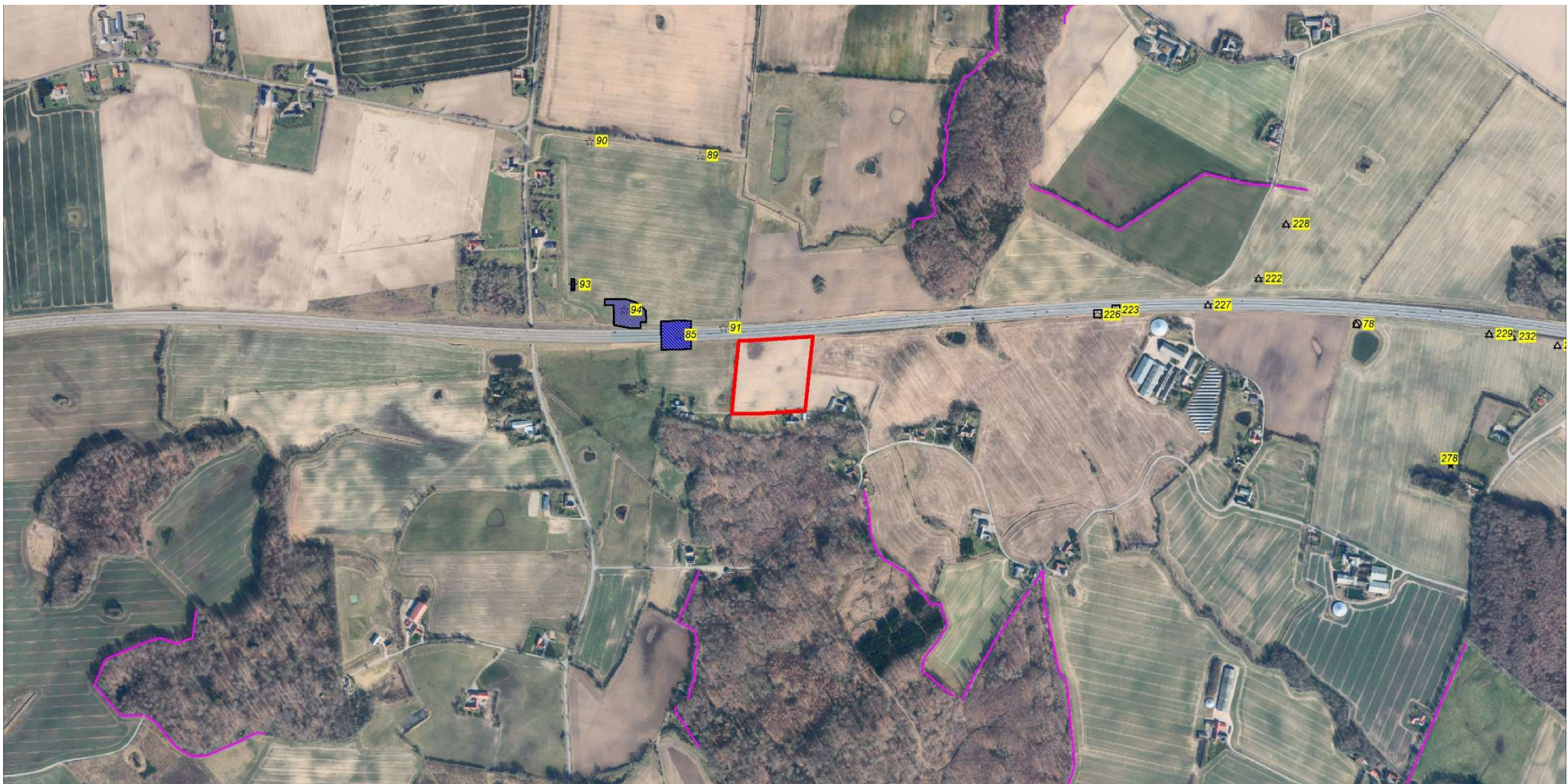
Aktuelt 4 cm kort.

Kortbilag til 25/7694 vedr. erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. 349 Tråsbøl, Felsted (Aabenraa Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Arkæologiske udgravningsområder er markeret med blå skravering.

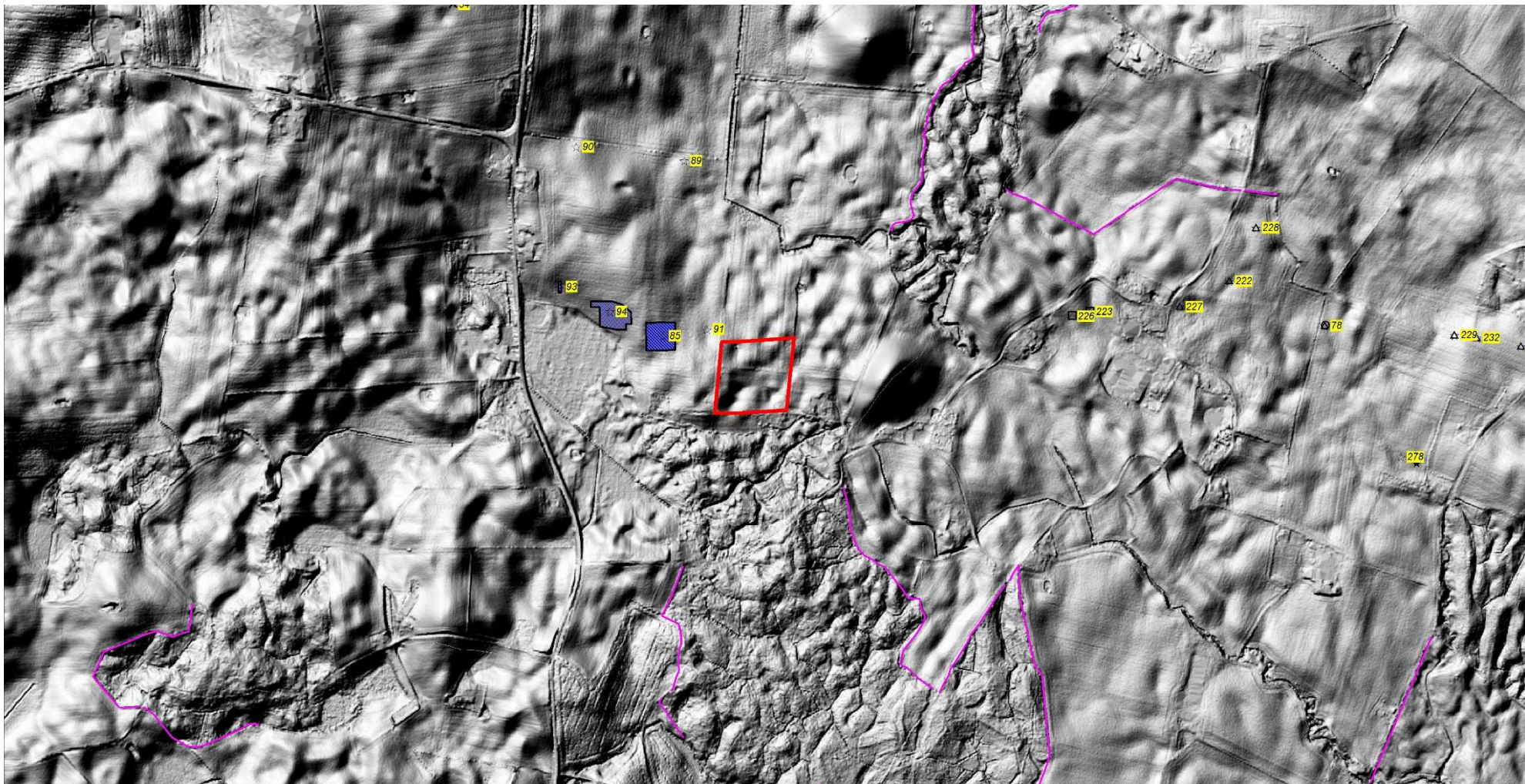
Ortofoto fra 2022.

Kortbilag til 25/7694 vedr. erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. 349 Tråsbøl, Felsted (Aabenraa Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Arkæologiske udgravningsområder er markeret med blå skravering.

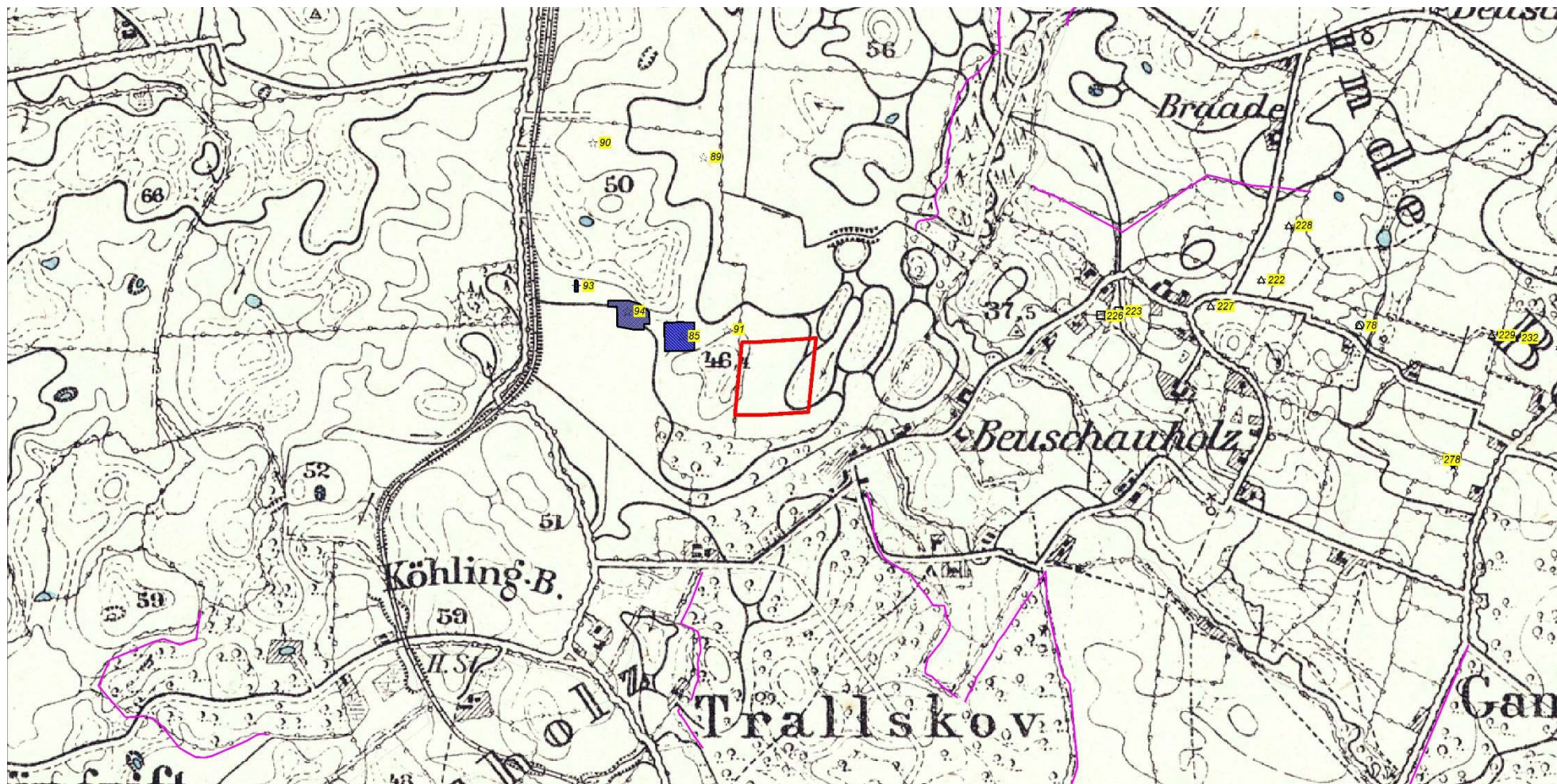
Ortofoto fra 2022.

Kortbilag til 25/7694 vedr. erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. 349 Tråsbøl, Felsted (Aabenraa Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Arkæologiske udgravningsområder er markeret med blå skravering.

Danmarks Højdemodel. Terrænmodel.

Kortbilag til 25/7694 vedr. erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. 349 Tråsbøl, Felsted (Aabenraa Kommune).

De berørte områder er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Arkæologiske udgravningsområder er markeret med blå skravering.

Preussiske målebordsblade fra slutningen af 1800-tallet.